ЭДЕЭШЭҺЭН, ҺАЙН ТАРЯАГАА ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ ХУРЯАЖА ДҮҮРГЭХЭ. ТЭНДЭ БУХЫ МЕХАНИЗМУУДАА, ХҮН ЗОНОО ЭЛСҮҮЛЭЭ!

…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

…урят-Монголой ҮНЭН

…С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

…8138) 1956 оной сентябриин 30, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

…йрЫн үдэрнүүдтэ …уряалгаяа дүүргэхэ

…дэр намарай дунда һа- … октябрь гараханъ. На- …ольбон хүйтэнэй үе ерэ- …рын ногоо хагдараа, мо- …набшаһан ехээр унана, …уулын оройгоор саһан …нхой, байнги уһан һүнин- …рэшөөд хононо, бурзагар …хюруу зузаанаар унана. …хэг хүйтэн үдэрнүүдэй …таар үе үе болоод лэ на- … дулаан үдэрнүүдшье …, һүүлшын дулаан үдэр- …е һамбаашалан хото хү- … ажалшад үбэлдэ бэ- …ые түргэдхэхын тула бү- …сөөз элсүүлнэ. Түрүү кол- … ба машинно-тракторна …нууд тэжээл бэлэдхэл- …аряа хуряалга ба гүрэн- … тушаалгые амжалтатай …на.

…тэй хамта, республика … бүхы дээрээ таряа ху- … болошогүйгөөр унжа- …а байна. Сентябриин 28- …дэр республикын газетэ- … толилогдоһон мэдээ- …дээрэһээ хаража үзэхэдэ, …аймагуудай, илангаяа Хэ- …ын, Мухаршэбэрэй, Би- …, Зэдын, Ториин, Кяхтын …уудай колхозуудай та- …айнь ехэнхи хубинь ху- …адүй. Мүн республика … хартаабхын ургасын гур- … нэгэ хубинь овощиин ха- …ь хуряагдаагүй хэбтэнэ. … мүнөөгүй саһанай оро- … байхада иимэ яаралгүй- … ажаллажа байха гээшэ …эсэшэгүй ябадал болоно.

…ряа хуряалгын, тушаалгын …мэриин иимэ ехээр унжа- …жа байһанай гол шалта- …үдынь юун байгааб гэ- …араад үзэе.

…бхын түрүүндэ, машинно- …орна станцинуудай тех- … тон хангалтагүйгөөр …агдана. МТС-үүдэй, кол- …дай ба аймагуудайшье …бэрилэгшэдэй талаһаа … багатайгаар хандадагай …, мүн техникые ашагла- …үүдалда тэдэнэй талаһаа … хиналта хэгдэдэггүй …һээ, эмхидхэлэй хүдэлмэ- …ябуулдаггүйн шалтагаа- … трактор, комбайнууд, ху- …гын машинанууд олоороо …жэ, ехэ сагаа миин бай- …гэргэнэ, ажалай эмхид- … һула байһан дээрэһээ …нануудай бүтээсэнь тон … байһаар зандаа.

…хон МТС-үүдэй, колхо- …ай хүтэлбэрилэгшэд хүсэ- …машина техникээ эгээл …хэхы участогуудта, поли- …та табижа, үлэмжэ үрэ …йгээр хүдэлгэхэ гэжэ …доногүй. Харин, хүдэлөөл … хамаагүй гээд хаанашье— …ажа, гараагүй тарьянда- … мүндэртэ сохюулһан гү, … хюрууда дайрагдажа хүл- … тарьяндашье — хаана- … хамаагүй табидаг байна. … хүсэтэ машинануудай …һэн таряа, хооһон солоо- …, үгышье һаа, бэшэ бэшэ …уранууд та оробол һураг- …тэсэбэритэй овёс хуряажа …адань, харин зэргэлээд …ан хэдэн зуу, мянган гек- …эрхим һайн шэниисэ айра- … адхаржа, саһа хюруудa …гдажа хүлдэхын аюулда …ад байха юм.

…имэ байдалые тэсэхын ар- … Гэбэшье, партиин зарим …муд, аймгүйсэдкомууд … буруу ажалые, иимэ хой- …ндалгые зүб мүр руунь …жа заһадаггүй, хамаа- …р хажууһаань хараад …аг байна. Энэ талаар иимэ жэшээ харуулая. Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункин, парторганизациин секретарь нүхэр Жимбиев) хамта дээрээ 2261 гектар таряа хуряаха аад, мүнөө оройдоо мянгаад гектарыень хуряагаад байна. Тиимэһээ таряанайнь ехэнхи хуби хуряагдангүй хэбтэнэ. Теэд шанартай һайн таряагаа түргэн хуряажа абахые оролдохын орондо, тус колхоздо хүдэлдэг Хэжэнгын МТС-эй (директорынь нүхэр Тюменцев, главна агроном нүхэр Перевалов) 6 комбайн хүлдэшэһэн гү, үгышье һаа гандашаһан хара таряа шэниисэ хоёрые хуряажа байгаа. Мүн тус МТС-эй харьяата Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудта тон иимэ байдалтай. Иимэ, ой ухаанда орошогүй, бүтэмжэгүй юумэ хэгдэжэ байхада, партиин айком (нэгэдэхи секретаринь нүхэр Балханов), аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренжапов) һая болотор һанаа амар һуужа байтараа комбайнуудаа һайн таряандаа табиха гэһэн заабари захяа зүбхэн лэ сентябриин 27—28 үдэрнүүдтэ үгэһэн байха юм. Энэ юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, зарим партийна, советскэ органуудай харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэд зариманда а толгойгоо эрьёшоод, ударидалгын рулиие алдажархёод, зүн дэгээн бүтэхэ замда найдашоод, «болохол юумэ болоно бэзэ, намтай намгүй» гэһэншүү, урадхалда абташанхай ябажа ябадаг ушар бии байна. Теэд оршон байдалай орёо болоходо толгойгоо гээдэг еэрөө бүтэхэ замда дашууран найдадаг ябадалһаа аюумшагтай юун байха бэлэй. Оршон байдалай орёо бэрхэ болохо бүри ажал хүдэлмэриин лабхасажа, хэсүүтэй болохо бүринь хүтэлбэрилэгшэ хадаа улам һонор хурса болохо, эршэ хүсэеэ бүришье ехээр зангидаха ёһотой бэшэ аал?

Мүнөө һайн таряагаа эгээ түрүүлэн хуряажа абаха, гүрэнтэйгөө сүм тоосохо зорилго — эгээн шухала зорилго болоод байна. Энээниие дүүргэхын тула нэгэдэхеэр, хуряалгые эрид түргэдхэхэ, хоёрдохёор ток дээрэхи хүдэлмэриие эмхитэй гуримтайгаар ябуулха хэрэгтэй болоно. Энээнэй тулада аймагуудай, МТС ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд поли дээрэхи, мүн ток дээрэхи ажал хүдэлмэриие сэхэ өөһэдынгөө хиналта доро абажа, тодорхой һайнаар, хурдан түргэнөөр ябуулха уялгатай. Тиихэдээ хамаг комбайнууд ба жатканууд аар һайн таряагаа түрүүшын ээлжээндэ хуряажа абахын тула эрхим полинуудтаа табиха, үдэр һүнигүй түхэреэн сүүдхын хүдэлмэри ябуулха шухала. Ямаршье ажал, тэрэ тоодо хуряалгыншье ажал хүнэй гараар хэгдэдэг, зоной зоригоор шиидхэгдэдэг тула арад зоной үүсхэл эдэбхиие бадаруулха, тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, патриотическа үндэр сэдьхэл бодол гээшэ зүрхэндэнь түрүүлхэ, социалистическэ мүрысөөнэй долгиие улам хүсэтэйгөөр эбхэрүүлхэ шухала.

Ойрын хэдэн үдэртэ таряа хуряалгаяа бүримүһэн дүүргэжэ, ажахын шэнэ жэлые угтая.

…аряа тушааха түсэбөө Армянска ССР болзорһоонь урид дүүргэбэ

…а тушааха гүрэнэй түсэбые … ССР-эй колхозууд болон …уд болзорһоонь урид дүүргэээ. МТС-эй хүдэлмэриин түлөө таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

…И. ЛОБСА…

…35-14.

Зак. №…

☆ ☆ ☆

Хэжэнгынхид һайн таряагаа һүүлшын ээлжээндэ хуряана

Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын МТС-эй харьяата колхозууд ургаса хуряалгые муу бэлэдхэлтэйгээр эхилээд, мүнөө һара шахуу сагай үнгэрөөд байхада, орооһото культурануудайнгаа оройдоо хахадынь хуряагаад байна. Энэ ямар шалтагаан дээрэһээ болооб гэхэдэ, МТС-эй комбайнууд, мүн таряа хуряалгын бусадшье техникэ бүтээсэ багатайгаар хүдэлнэ. Сентябриин 20-һоо 25 болотор нэгэшье комбайн үдэр бүри 10 гектарһаа дээшэ хуряагаагүй байха юм. Тус МТС-эй харьяата нэгэшье колхоздо комбайнууд үдэр һүнигүй, хоёр халаанай туршада хүдэлтэгдэнэгүй. Мүн эндэхи колхозуудай таряанай тогуудта орооһо тарян ехээр сугларшанхай. Хамтадаа 40 гара мянган центнер таряанай хахадынь полинуудайнгаа захада хэбтэһээр. Гадна, Хэжэнгын МТС-эй харьяата колхозууд гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха түсэбөө 20-ёод процент дүүргэбэ. Энээнэй гол шалтагаан хадаа гүрэндэ таряа тушаалга, орооһо хиидхэхэ хүдэлмэри түхэреэн сүүдхэ соо хэгдэнэгүй.

Хэжэнгын МТС-эй харьяата колхозууд үндэрөөр ургаһан таряагаа шэлэжэ хуряахын орондо «тэнгэримнай сэлмэг байна аабза, ургаса хуряажа үрдинэ бэзэбди» гээд гандажа гологдоһон гү, али хюрууда сохюулжа хүлдэшэһэн таряагаа хуряажа, үнэтэ сагаа гээһэн байна. Энэ талаар Хрущевой нэрэмжэтэ колхозые абажа үзэе. Тус колхоз һүүлэй мэдээгээр 2261 га таряанайнгаа мянга шахууень хуряагаа. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункин, парторганизациин секретарь нүхэр Жимбиев таряа хуряалгые муугаар хүтэлбэрилнэ. Энэ колхоздо хүдэлдэг Хэжэнгын МТС-эй 9-дэхи, 10-дахи тракторна бригадануудай 6 комбайн бүтээсэ багатайгаар хүдэлнэ. Хэрбээ эдэ комбайнууд түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлөө һаа, үдэр бүри дунда зэргээр тус тустаа 20 га хуряажа, колхозойнгоо бүхы таряалангые хуряажа дүүргэһэн байха һэн. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй комбайнова агрегадуудые үдэр һүнигүй хүдэлгэжэ шадаагүй дээрэһээ иимэ ушар тохёолдоо бшуу. Комбайнууд ажалдаа орой гарахаһаа гадна, ажалһаа эртэ ородог байха юм. Игэжэ эдэ комбайнууд сентябриин 20-һоо 25 болотор табан хоногой туршада үдэр бүри тус тустаа 6,4 гектар таряа хададаг байгаа.

Эндэ хүдэлдэг «С-6» комбайнай комбайнер Василий Б…аржапов колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ гомдожо, иигэжэ хэлэнэ: «агоегадтамнай һүниндөө ябаха хүниие табихагүйһөө гадна арай гэжэ сохиһон орооһыемнай һаатуулангүй шэрэнэгүй, ядахадаа эдеэ хоолыемнай оройтуулжа асарна. Эдэ бүгэдэһөө боложо ажалаймнай бүтээсэ бага байна».

Тус колхозой таряанай тогуудта 10 мянга шахуу центнер таряан сугларшанхай. Энээнэй хахадынь Манай ажал, Шанаа, Боршогор гэжэ нютагуудта ямаршье харуулгүй хэбтүүлэгдэһээр. Жэшээлхэдэ, колхозой центр Вознесеновскэ тосхондохи тогто хүдэлжэ байһан городойхид аяар Боршогор гэжэ долоон километрын газартахи полевой станда үдынгөө эдеэлгэндэ ошодог байна. Заримдаа тэдэнэр эдеэнэй бэлэдхэгдээгүй дээрэһээ 2—3 час хүлеэхэ баатай болоно.

— Заримдаа машинын үгы дээрэһээ Боршогорой полевой стан хүрэтэр үдэшэ үглөөгүүр ябагаар ябанабди,—гэжэ городойхид гэмэрэлдэнэ. Эндэхи таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Тарабукин таряа хуряалгада ябагшадые эдеэ хоолоор муугаар хангахаһаа гадна, тэдэнэй һуужа ошохо автомашина үгэнэгүй. Иимэһээ городойхид хүдэлхэ, үндэр бүтээсэ туйлаха хэдышье хүсэлэнтэй байбал аргагүйдэнэ.

Эндэ хүдэлдэг 10-дахи тракторна бригадын (бригадирынь нүхэр Матвеев) комбайнууд һайн таряагаа түрүүшээр хадажа абахын орондо хүлдэшэһэн хоршогор хара орооһотой шэниисэ, хара таряа хадажа байһаар. Теэд комплексно бригадын бригадир нүхэр Жимбиев ямаршье хэмжээ абанагүй. Харин тиихэдэ хэдэн зуугаад гектарта үндэрөөр, һайнаар ургаһан хара таряан, шэниисэ ойроошье хүртөөгүй байна.

Тэрэшэлэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз таряа тушаалгые тон нобшо удаанаар ябуулна. Колхоз 15 автомашинынгаа 10-ыень гүрэндэ таряа тушаалгада табиха аргатай. Тиигэжэ үдэр бүри 300—400 центнер таряа гүрэндэ тушаажа байхаар аад, үсөөхэн машина энэ хүдэлмэридэ табижа, зуугаад гаран центнер тушаажа байһаар. «Заготзерногой» пунктда таряагаа абаашахадамнай шииг нойто ехэтэй гээд абанагүй гэһэн шалтагаан урдаа барижа эдэнэр таряа тушаалгые удаарууулна. Үнэндөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд таряа хатааха, хиидхэхэ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шаданагүй. Колхозой центральна тогто таряа хатаадаг «Кузбасс» маркын сушилка оройдоошье хүдэлнэгүй. Иигэжэ машина техникын муугаар ашаглагдадаг, ажал хүдэлмэриин бирагүйгөөр эмхидхэгдэдэг дээрэһээ ехэшэг орооһон халажа, гутажа байна.

МТС-эй харьяата колхозууд 21492 центнер таряа тушааха түсэбэйнгөө оройдоол арбаад мянгыень тушаажа дүүргээ. Эндэхи Сталинай, Ворошиловай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгые муугаар ябуулжа, түсэбэйнгөө оройдоо 50 хүрэхэгүй процентыень дүүргээ.

МТС-эй харьяата олохон колхозуудта, жэшээлхэдэ, Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудай таряа хуряалгада ороһон үдэрһөө хойшо үндэрөөр ургаһан, һайн таряагаа хуряангүйгөөр, мууень шэлэжэ хуряажа эхилхэдэнь МТС-эй дирекци (директорынь нүхэр Тюменцев, главна агрономынь нүхэр Перевалов) ямаршье хэмжээ абаагүй, хажууһаань хаража һууһан байна.

Тиин, сагай хожом боложо захалхада партиин Хэжэнгын айком (секретаринь нүхэр Балханов), аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренжапов) унтаһанаа һэриһэндэл адляар муу таряагаа хуряахаяа болёод, һайнуудаа хадажа, захаһаань унагаажа захалха заабари оройдоол сентябриин 27-до колхозуудта, МТС-үүдтэ үгэһэн байгаа. Хэрбээ аймагай колхозууд хоёр халаанда хүдэлхэ тухай олон үгэ хүүр хэлсэхын орондо һайнаар ургаһан таряагаа бүхы хүсөөрөө хуряажа захалһан байгаа һаа, иимэ байдалда мүнөө орохогүй һэн.

Аймагай колхозуудай, МТС-үүдэй зорилго юуб гэхэдэ, эдэ үдэрнүүдтэ таряа хуряалгада хэрэглэжэ болохоор лэ бүхы машина техникээ, тэндэ хүдэлжэ шадахаар лэ бүхы хүн зоноо бултыень элсүүлжэ, үндэрөөр ургаһан, һайн таряагаа эрхим шанартайгаар хуряажа абаха ёһотой.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Курумканай аймагай Баргажанай МТС-эй түрүү механизатор Тэхэ Гармаевич Цыренов Кировэй нэрэмжэтэ колхозой полинуудта ургаса хуряажа байхадаа үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Т. Г. Цыренов.

Ф. Моренецэй фото.

Түсэбһөө гадуур 6 мянга гаран пүүд

Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ускеев Ш. Д.) һүүлэй мэдээгээр 900 гаран га орооһото культура хуряажа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 16,5 центнер ургаса абаба. Эндэ хүдэлдэг комбайнер Бадма Ангеев «С-4» комбайнаар хуряалгын эхинһээ хойшо 193 га хуряажа, хамтадаа 3200-гаад центнер таряа сохёо. Тус колхоз гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха түсэбөө дүүргээд, 11 мянга гаран пүүд таряа түсэбһөө гадуур тушааха уялга абаһан юм. Энээнээ саг соонь нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада колхозой правлени таряа сэбэрлэхэ, хиидхэхэ хүдэлмэриие һүни үдэргүй эмхидхээ һэн. Мүнөө колхоз түсэбһөө гадуур 6 мянга 250 пүүд таряа гүрэндөө тушаагаад байна.

Таряа хуряалгын хажуугаар колхоз хартаабха, овощь хуряажа захаланхай. Эндэ 40 га хартаабхын 15 гектарынь хуряагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 120—150 центнер хартаабха малтагдана.

Н. Сордохонов.

Эбдэрдэг комбайнуудай эзэд

Энэ жэлдэ таряагаа һайнаар ургуулһан Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ургасымнай түргөөр хуряалсаха бэзэ гэжэ Ториин МТС-эй механизаторнуудта найдаһан байгаа. Теэд тэндэ хүдэлдэг комбайнернууд В. Якимов, И. Москвитин таряа хуряалгада ороһон түрүүшын үдэрһөө колхознигуудай найдабариие харюулжа шадаагүй. Эдэнэр тон муугаар хүдэлнэ: 15 үдэрэй туршада оройдоо 23 гектар таряа муу шанартайгаар хуряагаа. Тэдэнэй хуряаһан таряанай хахадынь полидо үлээгдээ гэжэ тэндэхи колхознигууд гэмэрэлдэнэ. Морин жаткын машинистнууд Г. Поломошнов, Г. Филиппов нэгэ халаанай моридоор тус бүридөө 38 гектар хүрэтэр таряа хуряаһан байха юм. Эдэнэй хэһэн ажалай шанар комбайнернуудайхиһаа һураггүй һайн байна.

Нүхэд Якимов, Москвитин яахадаа муугаар хүдэлнэ гээшэб? Эдэнэй агрегадууд хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангагданхай, орооһо шэрэхэ автомашина үгтэнхэй ха юм. «Юундэ муугаар хүдэлнэт» гэжэ эдэ хоёрһоо асуухада:

— Комбайнууднай урагшаа ябанагүй, ходо эбдэрнэ. Заһаад хэды тойроходомнай, дахин эбдэршэнэ,— гэжэ хоюулаа нэгэн адляар харюусадаг.

Таряа хуряалгын үедэ машинанууд эбдэржэ магад юм бэзэ. Якимов Москвитин хоёртой хүршэ хүдэлдэг комбайнер Матвеевэй «С-6» комбайн баһал хаа яа эбдэрдэг. Гэхэ зуура, нүхэр Матвеев машинынгаа эбдэрхэдэнь саг дары заһажа, үдэрэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэдэг байна. Социалистическэ мүрысөөнэй (һүүлэй табан үдэрэй) дүнгүүдээр комбайнер Алексей Матвеев МТС дотороо түрүү һууридa гараа.

Зүгөөр, Якимов Москвитин хоёр нүхэр Матвеевтэл адляар машинануудтаа һайн харууһа хангадаггүй. Тэдэнэйнгээ эбдэрхэдэнь, заримдаа хэдэн үдэрэй туршада заһаһан нэрэ зүүжэ байдаг. Эдэ хоёр комбайнернуудай иимэ муугаар ажаллаһанһаа боложо, Калининай нэрэмжэтэ колхоз баян ургасаяа саһанда даруулхын туйлда хүрөөд байна.

Нүхэд Якимов, Москвитин! Юундэ иимээр хүдэлнэт?

А. Семенов.

Прицепной комбайнаар таряа хадаха тухай

(Бичурын механизаторнуудай дүй дүршэлһөө)

Республикын олонхи аймагуудта мүнөө жэлэй ургаса бүхыдөө оройтожо эдеэшэһэн байна. Имагтал энэ шалтагаанһаа амяарлан хуряалгын удхашанар бүри ехэ болоно бшуу. Тиин республикын МТС-үүд амяарлан хуряалгын яһала олон машинно-техникэ абабашье, тэдэнь үшөөл дутамаг байна.

Хэдэ хэдэн МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд амяарлан хуряалга тухай һай һайн үгэнүүдые хэлэдэг аад, тусхай машинанууд, илангаяа лафедые хүдэлгэхэ тусхай түхеэрэлгэнүүд дутамаг гээд, бодото дээрээ бии байгаа арга боломжонуудаа элирүүлжэ, бултыень хэрэглэхые оролдоногүй. Гэтэр хуряалгые богонидхохо арга боломжонууд МТС, колхоз бүхэндэ бии гэжэ Бичурын аймагай механизаторнуудай дүй дүршэл харуулна. Эдэнэр буртаг үбһэтэй, жэгдэ бэшээр ургаһан таряа хуряахын тулада прицепной комбайнуудые таарууулжа, яһала һайн үрэ дүн туйлаба. Эндэ амяарлан хуряагдаһан 8 мянган га орооһото культурын 5 мянгаад гектарынь прицепной комбайнуудаар хуряагдаһан байха юм. Энээнэй ашаар таряан түргэнөөр эдеэшэжэ, сохиходо гээлтэ хоролто бага болохоһоо гадна, комбайнууд бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Тиигэжэ Бичурын аймагта таряа хадажа байһан 20 гаран комбайн тус бүридөө 15—15-һаа дээшэшье га хадана. Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг комбайнер Прокопий Егорович Носков, Охин-Булагай МТС-эй комбайнер Д. Дармаев гэгшэд үдэртөө хори, хори гаран гектар «Коммунар» комбайнаар хадана.

Прицепной комбайные таряа хадалгада тааруулха гээшэ тиимэшье орёо хүдэлмэри бэшэ юм. Түрүүлэн приёмно камерын транспортёр стол хоёрые задалжа абаад, һүүлээрнь приёмно камерын оёор нээжэ, шпренгельнүүдыень задалха хэрэгтэй. Иигэжэ сабшагдаһан таряан солоомотоёо хедерэй ехэ полотногоор приёмно камера руу ороходоо, тэрэнэй оёоргүй хадань доошоо гоожожо, нуга дарагдаагүй солоомын узуур дээрэ унадаг. Вал яһала һайнаар хаягдана. Юуб гэхэдэ, комбайнай ара талынь зүүн хажуугай, мүн урдахи мөөрнүүдэй дараагүй гараһан таряанай узуурай үргэниинь валай үргэнтэй адли байна. Зарим ушарта комбайнай урда мөөрын дараад гараһан таряанай узуурта хадагдаһан таряанай вал унадаг юм. Гэбэшье, иимээр хаягдаһан валнуудые самоходно комбайнууд ямаршье һаадгүйгөөр суглуулжа сохино. Комбайнай хойто мөөртэ хадагдаһан таряанай даруулхагүйн тулада приёмно камера соонь хабтагай буладаар хэһэн щиток табиха шухала.

Иимэ арга ганса бичурынхид хэрэглэнэ бэшэ, харин Мухаршэбэрэй болон бусад хэдэн аймагай МТС-үүд хэрэглэдэг болонхой.

Суулгын МТС-эй механизаторнууд «Коммунар» комбайные таряа хадалгада бичурынхидһаа нэгэ бага ондоогоор тааруулаа. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй тааруулһанай ёһоор полотногоор ерэһэн таряан хедерэй хэлтэгы хубиин оёороор хаягдадаг байна.

Бичурын механизаторнуудай дүй дүршэл үргэнөөр халан абажа, республикымнай МТС-үүд, колхозууд энэ үдэрнүүдтэ таряа хуряалгаяа дүүргэхын тулада оролдохо ёһотой.

Л. Герасимова, И. Абзаев.

Таряагаа айруулна

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой полинуудта энэ жэлдэ муу бэшэ ургаса гараа. Теэд колхозойхид таряанайнгаа 100-гаад гектарые арай гэжэ хуряаба. Илангаяа амяарлан хуряалга эндэ тоогдоногүй. Тэрэнэй эсэстэ буртаг үбһэтэй аад, шииг ехэтэй таряан гутажа захалаа. Эндэ бии байһан зернопульт бүтээсэ багатайгаар хүдэлнэ. Хуторхой гэжэ газартахи полевой станда зернопультын муугаар хүдэлдэг дээрэһээ комбайнһаа ороһон 20 процент шииггэй таряан уданшьегүй халажа захалаа. Теэд хэмжээ абтаадүй байһаар. Эндэ механическа сушилка нэгэшье үдэр хүдэлөөгүй юм. Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Будаев) иимэ дутуунуудые усадхаха талаар өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Д. Санжиев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Түнхэнэй колхозууд хэлэһэндээ хүрэхын түлөө тэмсэнэ

Мүнөө жэл манай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд орооһото культурануудай үндэр баян ургаса ургуулаа. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй МТС-эй харьяата Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз 555 гектар талмайһаа га бүриин 19 центнер, Жуковай нэрэмжэтэ колхоз зарим участогуудһаа гектарай 18 центнер орооһо хуряажа абана. Мүн бусадшье колхозуудта тараанайнь ургаса һайн.

Бүхы ургасаяа бушуу түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, таряа тушаалгаар гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосохо гээшэ аймагай партийна организациин, МТС-үүд, колхозуудай шухалын шухала зорилго болоно. Энэнээ амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манда бии байгаа. Колхозуудай поли дээрэ 200-гаад трактор, 68 комбайн болон бусад техникэ табигданхай. Хабартаа, зундаа колхоз бүхэндэ тогууд заһабарилагдан түхеэрэгдэһэн, оньһон аргаар таряа хатааха 15 сушилка тодхогдоһон байна.

Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгада харюу болгон аймагай колхозууд түсэбһөө гадуур 150 мянган пүүд орооһо гүрэндэ тушааха уялга абаһан юм. Энэ уялгаяа дүүргэхын тула колхознигуудай, механизаторнуудай дунда сэхэхэн эмхидхэлэй-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаа. Тус асуудалаар партийна организацинуудай секретарьнуудай семинар августын 20-до болоо һэн. Тэрээндэ хабаадагшад ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухайда хөөрэлдэһэн, һүүлээрнь XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тогто экскурсяар ошоһон байгаа. Колхозой парторганизациин секретарь Н. Устинов таряа хуряалга дээрэ социалистическэ мүрысөө хайшан гэжэ эмхидхэһэн тухайдаа тэдээндэ хөөрэжэ үгэһэн, тогтохи харуулан ойлгуулха агитацитай танилсуулһан юм.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэдэнь колхозой партийна организацинуудта туһалхын тула партиин айком хэдэн хүдэлмэрилэгшэдые эльгээгээ.

Таряа хуряалга эхилхын урда тээ МТС-үүд, колхозуудаар партийна суглаан боложо, тракторна бригада, комбайнай агрегат, тогуудта хүдэлмэрилхэ агитаторнууд томилогдоһон, шиидхэхы участогуудта коммунистнууд табигдаһан байна. Полевой станууд, тараанай тогууд культурна болбосон болгогдоһон, уряа лозунг, плакадууд бэшэгдэжэ няагдаһан, таряа хуряаха, тушааха үдэр бүриин график зохёогдоо һэн.

МТС-үүдэй дирекцинүүд, партийна организацинууд мүрысөөнэй условие баталаад, комбайнернууд тодорхой уялгануудые абаһан байгаа. Эдэ уялгануудынь улаан бүдтэ бэшэгдэжэ, комбайнуудта хадагдаа, агрегат бүхэндэ показателиин доска түхеэрэгдээ.

Таряа хуряагшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд сентябриин 10-да гаргагдаа һэн. Амяарлан хуряалгые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар аймаг соогоо түрүүлэн гүрэнтэеэ тооһоһон Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Шафиров, парторганизациинь секретарь нүхэр Д. Ащенков) мүрысөөндэ эрхимлэжэ, партиин айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Энэ колхозойхид хамта дээрээ 400 гаран гектар таряагаа амяарлан хуряажа, түсэбһөө гадуур 2000-гаад центнер ороoһо гүрэндэ тушаагаа. Колхозой правлени, партийна организаци ургаса хуряалгада шалгарһан 21 колхознигые мүнгэн шангаар, Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа. Колхознигууд, механизаторнуудай энэ амжалта туйлалгада партийна организаци ехэ үүргэ дүүргээ. Комбайнай агрегадуудаар, колхозой тогууд дээгүүр хөөрэлдөө ходо хэдэг, ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһа» гаргажа байдаг. Агитатор-комсомолка Сороковикова колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой. Колхознигуудта газетын һонинуудые уншаад, хөөрэжэ үгэдэг, «сатирын хуудаһа» гаргадаг юм.

Түнхэнэй МТС-эй комбайнер нүхэр Н. Бутаковой агрегат «Сталинец-6» комбайнаар 223 гектар таряа хадажа, 3345 центнер ороoһо сохёод, мүрысөөндэ түрүүлэнхэй ябана. П. Черневэй агрегат хоёрдохи һууридa гараба. Нүхэд Н. Бутаков, П. Черневов МТС-эй дирекциһээ 400—400 түхэриг шан абаа, агрегадай гэшүүд — МТС-эй дирекциин ба партийна организациин Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Хэрэнэй МТС-эй комбайнер нүхэр А. Пермяковой агрегат түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг, 300 түхэриг мүнгэн шанда хүртөө.

Мянган центнер таряа сохимсоорнь лэ комбайнай хажуу талада табан хушуун -одо зурагдана. Мүнөө тиимэ гурба—гурбан табан хушуун Н. Бутаков, Александров, П. Черневов гэгшэдэй комбайнуудта яларнад. Тэрэшэлэн Түнхэнэй МТС-эй 13, Хэрэнэй МТС-эй 5 комбайн нэжээд табан хушуутай болоо.

Гэхэ зуура, нилээд ехэ тариаламнай үшөөл хуряагдаадүй байһаар. Аймаг соо 11.290 гектар гэхэ гү, али ороoһото культурануудай талмайн 70 гаран процент хуряагдаа. Ленинэй, Хрущевой нэрэмжэтэ, Тоорын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудаар ороoһото культурануудай хуряалга дүүрэхэ дүтэлөө. Аймагай колхозууд түсэбһөө гадуур 150 мянган пүүд ороoһо гүрэндэ тушааха уялгынгаа 85.000 пүүдыень тушаагаад байна.

Зарим колхозуудай партийна организацинууд таряа хуряалгын үедэ политическэ ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулна, социалистическэ мүрысөө муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ сэхэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Иимэ ушар Толтойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизацида үзэгдэнэ.

Таряа хуряалга аймагай колхозуудаар мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Хартаабха малтажа абаха хаһа оронхой. Тэрэшэлэн хуряагдаһан талмай дээрэһээ солоомо суглуулжа сомохо, малдаа садхалан дулаан үбэлжэлгэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Эдэ асуудалнуудые ойрын сагта шиидхэхын тула колхознигууд, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай дайшалхы зорилго болоно.

Н. Домышев, КПСС-эй Түнхэнэй айкомой секретарь.

Латвийска ССР. Суэцкэ каналда хүдэлмэридэ орохые урижа хариин оронуудай лоцмануудта Египедэй правительствын хандаһан хандалгые Рижскэ далайн портын хүдэлмэрилэгшэд һайшаалтайгаар угтаа. Лоцманууд А. Д. Голосеев, Ю. И. Ратцев Суэцкэ каналда ошожо ажаллахые хүсэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лоцман А. Голосеев судные Рижскэ порт руу жолоодон оруулжа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Нарһатын МТС-эйхид хэлэһэндээ хүрэнэгүй

Нарһатын МТС 1956 оной эхээр хониной гурбан типовой байра, үхэрэй нэгэ байра барижа үгэхэ, энээниие бэелүүлхын тула 15 хүнһөө бүридэһэн барилгашадай бригада эльгээхэ гэжэ «Улаан Туяа» колхозые найдуулһан байгаа. Гэбэшье, 13 хүнтэй бригада бага сага хүдэлмэрилжэ эхилһэн аад, барилгануудые эсэстэнь хүргэнгүй болишоо. Хуһан Толгой, Хара Тоором гэжэ газарнуудта хониной байра, Хара Усан гэжэ нютагта 100 үнеэнэй типовой байра октябриин нэгэн болотор ашаглалгада үгтэхэ ёһотой аад, ханань бодхоогдоод. тогтоогдошоо. Эндэ хүдэлжэ байһан хүнүүдые директор Нагорных МТС дээрээ барилга хэхэмнай гээд бусааһан байгаа. Ушар иимэһээ тус колхозой гурбадахи фермэ үбэлдөө байха байрагүй үлэхэнь. Энээн тухай нүхэр Нагорных гэгшэдэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэхэдэнь үглөө мүнөө гэжэ найдуулаад лэ, мүнөө хүрэтэр юушье хэнэгүй. Хэтэрхэдэ «дархашуулгүйбди», «үнеэнэй байра бариха уялгагүйбди» гэдэг болонхой. Договор баталха үедөө МТС-эй директор һаймһаржа байжа колхозой 40 мянган түхэриг абаһанаа мартажархёо гээшэ гү?

Энээнһээ гадна, нүхэр Нагорных колхозой ажабайдалаар һонирходоггүй, малажалые хүгжөөхэ тушаа һанаагаа зободоггүй.

Д. Доминский.

Сатирын БУЛАН

Гүндын шалбааг соо...

Яруунын совхозой центр — Гүндэ тосхондо ерээд, тээ тэндэхэнэ, зуугаад метрын газарта байһан совхозой конторо хүрэхэ гээд городһоо ерэһэн лектор яашье ядаба. Аба абаһаар үмдэнэйнгээ түрииг шуухабаатай болобо. Үйлсөөр ябахын аргагүй шабар. Теэд ябган хүнһөө байтагай хэдэн тонный машинануудшье тэрээгүүр эндэ тэндэ шабарта зоогдошонхой, пүршэгэнөөд гаран лэ алдатараа һөөргөө һуушана. Тэдэнэй хажуугаар тэнзэгэр сагаан гахайнууд хар-хур гэлдэжэ, одоо хүхюунүүд... өөһэдынгөө «курортдо» ерэһэн мэтэ налайлдажа хэбтэнэд.

Нөөхи лекторнай түриигээ шамажа—шамажа, шабар худар оробошье, саашаа ябаха гээд ядалдана. Хойноһоонь нэгэ шабганса хүсөөд, лектортэ хэлэнэ:

— Тэрээ тэрээхэн хэды алхын газарта байһан гэртээ хүрэхэ аргагүй яаһан юумэ гээшэб даа, тархяа залги ехэ. Энэ совхозоймнай ноёд юугээ хаража байдаг амитад бэ?

Хүгшэн ябажа ядахадаа зогсоод, «Арьяа баалаһаа» туһа эриһэндэл «Ай, бурхан» гэнэ.

— Байза, ямар ирпалаан бии болоо гэгшэб... Эгээ тэрээгээр... ТУ гэгшэ гү, юун гү... тэрээгээр Москва ороходо, хэды алхам газарай конторо хүрэгшэһөө б[illegible] ха даа, боосолдоошье һаа, ай, [illegible]ан зайлуулаг,—гэжэ ябаад тэрэ хүгшэн алта мэлхэйн алхасаар Гүндын үйлсые хэмжэнэ.

Үнөөхи лекторнай Шэрэнги гэжэ нютагта байдаг хоёрдохи фермэ ошохо байба. Тиимэһээ совхозой конторо ерэжэ, хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха гэхэдэнь — тэдэнэй үнэршье үгы, мэтии. Газаа нэгэ цистернэгүй машина ерээд тогтобо. Мэдэхэдэ, энэ машинань нөөхи лекторэй зориһон газар ошохо байшоо. Лекторэй хүлынь газарта хүрэхөө болижо, намай абаашалсыт гэбэ.

— Болохо, болохо. Халта хүлеэгты, би энэ дары банида ороод ерэхэм, бэеынгээ хирэ тооһо хүнгэлхэм... —гээд шофер ошобо.

Лектор хүлеэбэ, хүлеэбэ. Банишамнай ерэхэ юумэ бэшэ. «Хирэ тооһониинь ехэшье байжа болоо ёһотой даа, хүдэлмэри хэхэ гээшэ конторо соо һуугшадал бэшэ ха юм» гэжэ бодоод, зүүн тээшээ алхалжа, газетын витринэдэ дүтэлбэ. «Байза, Гамаль Абдель Насер яалдажа байна хаб, мэдэхэ байна» гэһэн бодол тэрэнэй зосоо ороно. Ошоходонь, витринэдэ августын 28-най «Известия». Яаһан үнинэй юм, тэрэ 28-най үдэрһөө хойшо дэлхэйдэ элдэб эсын юумэ яһала болоо ха юм, гүрэнүүдэй ахалагшанарай дунда хэдэн олон нотонууд абалсагдааб, тиихэдэ Гүндынхид ажабайдалай дабшалтаһаа арбаад хоногоор гээгдэжэ ябадаг байба. Үйлсөөр шабар махагшаһаа түргэн бэшэ.

Лекторнай банида орохоёо ошоһон шофероо бэдэржэ, баһа нөөхи зоболонто үйлсээ махаба. Нэгэ магазинай дэргэдэ хоёр орбогор [illegible]рагдаба. «Яагаа бүри эшэ[illegible] һон гахайнууд бэ, магазинай[illegible]да хэбтэнэл, үлдэхэ байна» [illegible] тэлэн гэхэдэ, тэрэ хоёрой [illegible] хүн хэбэртэй болоо.

— Ампил ...А-а-а... ам... [illegible] Харан гэхэдэнь, банида [illegible] ошоһон нөөхи шофер дураа[illegible] «банида» орожо хэбтэбэ. З[illegible] «баниһаа» хирэнь бага [illegible] улам лэ зузаарна хэбэртэ[illegible] тэрэ «банида» халуун уһа[illegible] гүй, гансал хүйтэн уһан, үш[illegible] соогоо холисотой: шабар ш[illegible] зут дабирхай, шабааһа тонт[illegible] хээн... байха даа.

«Банида» удаарһан шофе[illegible] пил, Ампил» гэжэ байгаад [illegible] һээнь гаргажа яашье ядаад[illegible] най саашалба. Ампилынь [illegible] соогоол нэрэ обогоошье [illegible] эрэ эмээшье мэдэхэгүй бо[illegible] үлэбэ ха.

Городоймнай лектор ёох[illegible] хүрэхэ газартаа үдэшэлэн [illegible] үглөөгүүр поли дээрэ о[illegible] хизааргүй аржагар шара [illegible] захада хоёр томо комбайн [illegible] мээгүй һарайлдажа байба. [illegible] ристнар, комбайнернууд хэх[illegible] оложо ядажа, һүүдэртэнь х[illegible]

— Тариантнай унахаяа [illegible] юундэ хуряанагүйбта? — г[illegible] тор.

— Диилэхэ һаа, комбайн[illegible] зүдхөөд, таряа хуряаха һ[illegible] гээд тэдэнэр үг маг гэлдэнэ.

— Юун болооб?

— Ампил лэ ааб даа, — г[illegible] дэнэр булта дүрьелдэбэ. — [illegible] дэрһөө хойшо горючигүй [illegible] бди. Машинаар бензин [illegible] Гүндэ ошоһон аад, Ампил [illegible] мүнөө хүрэтэр «пороштии».

— Цистернэтэй машина [illegible] ферынь Ампил гэжэ 30 гар[illegible] дэр сагаан хүн гү? — гээд [illegible] миһэд гэбэ.

— Тиимэ, тиимэ, хаана [illegible] та? — гэлдээд, тэдэнь хүл [illegible] дошобо.

Лектор одоол ойлгожо:

— Тэрэтнай банида орож[illegible] һэн, — гэхэдэнь, тэндэхид [illegible] табилдажа эхилбэд: хаанаһ[illegible] сүлөөгүй хаһада банида оро[illegible] амитан гээшэб, бидэ тиихэд[illegible] таряагаа хуряаха аргагүй б[illegible]

Теэд, Ампил Доржиевай[illegible] «банида» орожо байһые б[illegible] хид тиихэдэ үшөөл ойлгоогү[illegible]

Тэрэ «баниһаа» гарахада[illegible] пил Доржиевые үшөө нэгэ [illegible] «халуун уһатай», ёһото «б[illegible] оруулха хэрэгтэй байгаа. [illegible] нүхэр Доржиев тиигээд лэ [illegible] жэлэл, зэмэлэлгын банида [illegible] дангүй, орхигдошоо. Оруул[illegible] гаа! Тэрээнтэй хамта зарим [illegible] тэлбэрилэгшэдыешье баһа[illegible] «банида» оруулха байгаа: [illegible] һаа хирэтэй болошоһон хэб[illegible]

Б. Цыренб[illegible]
Б. Ал[illegible]

Коммунистнуудай һуралсалые удха түгэлдэрөөр эмхидхэхэ

Партиин райкомуудай болон горкомуудай пропаганда ба агитациин таһагуудай болон политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдые даагшанарай зүблөөе КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһаг һаяхан үнгэргэбэ.

«Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ БМАССР-эй промышленностиин хүгжэлтэ тухай» БМАССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Егоровагай, «Читын область, Бурят-Монголой болон Якутска АССР-нүүдэй хоорондо баталагдаһан социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай» республикын Хүдөө ажахын министр нүхэр Ивановой, «Уласхоорондын байдал тухай» обкомой лектор нүхэр Заиканагай лекцинүүдые зүблөөндэ хабаадагшад шагнаа.

Удаань КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очиров «Партийна гэгээрэлэй үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд ба һуралсалай шэнэ жэлдэ партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолой ёһоор идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгонууд тухай» элидхэл хээ.

Партиин Кударын, Хойто Байгалай, Курумканай айкомуудай пропаганда ба агитациин таһагуудые даагшанар нүхэд Ключерев, Дробышева, Батомункуев ба бусад хэдэн хүн зүблөөндэ үгэ хэлээ. Зүблөөндэ үгэ хэлэгшэд партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлдэ хэр зэргэ бэлэдхэжэ байһан тухайгаа, ямар аргаар коммунистнуудай һуралсалые һонирхолтойгоор, удха һайнтайгаар үнгэргэхэ тушаа хөөрэлдөө.

Партиин обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр К. Е. Маслов коммунистнуудай политическэ һуралсал эмхидхэхэ тушаа, ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэриие, культурно-гэгээрэлэй, эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа тогтожо үгэ хэлээ.

Хитад арад социализм байгуулжа байна

Хитадай Арадай Республикын соносхогдоһоор долоодохи жэлэй ойе агууехэ хитад арад бүгэдэарадай маша хүсэтэ дэбжэлтын оршон байдалда, оронoo социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгахын түлөө тэмсэн угтажа байна. Энэнь бүхэдэлхэйн түүхэтэ удхашанартай юм. Хитад арадай национальна һайндэр гансал Хитадта тэмдэглэгдэнэ бэшэ. Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын замаар дабшажа ябаһан бүхы хүнүүд шэнэ Хитадай ажалшадай амжалтануудаар баясана.

«Арадай Хитадай элитэ ехэ туйлалтанууд, — гэжэ КПК-гэй Бүхэхитадай Наймадахи съезддэ эльгээһэн КПСС-эй ЦК-гэй амаршалга соо хэлэгдэнэ, — Коммунистическэ партиин политикын зүб байһые эли тодоор баталжа үгэнэ, илаһан хүдэлмэришэн ангиин, тариашадай болон бүхы хитад арадай ажалай эдэбхи хэшээлэй хүсэтэ дэбжэлтые гэршэлжэ үгэхэтээ хамта, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй угаа ехэ, бараадашагүй хүсэндэ, Хитадай болон бүхы Зүүн зүгэй арадуудай зохёон байгуулхы шадабарида шууд сэхээр этигэдэг байһан агуу ехэ Ленинэй сэсэн мэргэнээр урид харадаг байһыень эли тодоор баталжа үгэнэ».

Долоон жэлэй саада тээ үни заяанай Хитад орондо шэнэ гүрэн бии болоо һэн. Хитадай Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр орон доторнь үргэнөөр дэлгэржэ, олон жэлдэ үргэлжэлһэн арадай революциин ашаар энэ гүрэн бии болоо һэн.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр Хитадтахи арадай революциин илалта хадаа Зүүн зүгэй оронуудтахи сүлөөрэлгын тэмсэлэй ябасада ба бүхэдэлхэйн түүхэдэ туйлай ехэ нүлөө үзүүлһэн гайхамшагта ушар болоно. Хитад арадай илалтын ашаар эб найрамдалай, демократиин ба социализмын уласхоорондын лагериин хүсэн асари ехээр урган бэхижээ.

Хитадай Арадай Республикын байгуулагдахатай хамта Хитадта буржуазно-демократическа революциин шата дүүрэһэн, социализмда хитад арад шата дамжан орожо эхилһэн байна. Хитадай ажалшад коммунистнуудай зааһан замаар ябажа, оронойнгоо засагые гартаа абаһан, богонихон сагай турша соо контрреволюциин үлэгдэлнүүдые үй бута сохиһон, деревнидэ феодалнууд-помещигүүдэй эзэрхэлгые үгы хэһэн ба удаан саг соо үргэлжэлһэн дайнда һандаргагдаһан оронойнгоо арадай ажахые һэргээн бодхоожо дүүргэһэн байна. Социализм тээшэ гүйсэд дабшаха шухала арга боломжо байгуулагдаһан байгаа. Хитад арад социализмын замаар ябахадаа марксистско-ленинскэ һургаалые оронойнгоо онсо байдалда тааруулан хэрэглэһэн Хитадай Коммунистическэ партиин генеральна хараа шугамые хүтэлбэри болгоо.

Социалистическэ индустриализаци, хүдөө ажахые, гар олзоборилгын промышленностиие кооператив болгохо, энгэй капиталистическэ промышленность ба худалдаа наймаае социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха гээшэ шата дамжан оролгын үедэ бэелүүлэгдэхэ партиин генеральна хараа шугамай гурбан талань болоно. Тэрэнэй гол удхань юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд болоһон социалистическэ зөөриие арадай Хитад гүрэнэй гол экономическа үндэһэ һуури болгохо зорилго табигдана.

Хитадай Коммунистическэ партиин зохёоһон социализм байгуулха программа ороной үргэн олониитээр нэгэн һаналаар дэмжэгдэн угтагдаһан байна. Хитадта олон зуун шэнэ заводууд ба фабриканууд, шахтанууд ба электростанцинууд түхеэрэгдэжэ, эсэгэ ороной хүсэ ехэтэ промышленность байгуулагдажа байна. Социалистическэ индустриализаци хадаа Хитадые техническэ гээгдэлһээнь гаргаха, промышленностьда, хүдөө ажахыда ба транспортдо мүнөөнэй техническэ база байгуулха байна. Промышленностиие байгуулгын түсэбүүд соо хүндэ индустри гол шухала һуури эзэлнэ. Хүндэ индустриин үндэһэ һуури арадай ажахые 1953—1957 онуудта хүгжөөхэ нэгэдэхи табанжэлдэ табигдана. Нэгэдэхи табанжэл соо найман зуу шахуу томо промышленна предприятинууд бариигдаха. Тэрэнэй табан зуу шахуунь 1957 оной эсэс хүрэтэр ашаглалгада оруулагдаха юм. Энээнэй ашаар нүүрһэ, нефть, түмэрэй руда малтан абалга олон дахин ургаха, булад хайлуулга, электроэнерги үйлэдбэрилгэ ехэ болохо, олон тоото машинанууд ба станогууд бүтээн гаргагдаха байна.

Ажалшадай дунда зохёон байгуулхы эрхим дэбжэлтэ, арадай үргэн далайсата үүсхэлнүүд, хүдэлмэришэн олониитын мүрысөөнэй амжалтатайгаар дэлгэрэлгэ түсэбөөр хараалагдаһан олон даалгабариие дахин хаража үзэхэ арга боломжо олгоно. Промышленна предприятинуудай валовой продукци гаргаха талаар табанжэлэй эсэс багта туйлагдахаар хараалагдаһан хэмжээн бүри энэ жэлдэ үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хитадай хүдэлмэришэн анги урдань ондоо оронуудһаа асарагдадаг байһан олон янзын орёо оньһон машинанууд болон механизмуудые үйлэдбэрилдэг болоо. Хитад арад энэ зун автомобиль бүтээгшэдэйнгээ гайхамшагта илалта тэмдэглээ. Чанчуньска автозаводһоо ашаанай түрүүшын автомобиль бүтээн гаргагдаа. Мүн һаяшаг шэнэ Хитадай барилгашад эсэгэ оронойнгоо бүтээһэн түрүүшын реактивна самолёт ехэ оронойнгоо уужам сэлмэг агаарта ниидхүүлжэ, үшөө нэгэ алдарта илалта туйлаһан байна.

Хитад арад социалистическэ индустриализаци бэелүүлхэ зуураа, олон бэрхэшээлнүүдтэй дайралдана. Орон доторнь промышленностиин таарамжагүй хубаарилгатай байһан ушар, техническэ ба ажахын кадрнуудай дутаха, предприятинуудай хүдэлмэри түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ дүй дүршэлэй бага байһан ушарнууд—урдань промышленна хүгжэлтынгөө талаар гээгдэжэ ябаһанай хойшолонгуud һаад хэнэ. Зүгөөр, социализм байгуулһан Советскэ Союзай дүй дүршэл, Советскэ Союзай болон арадай демократиин оронуудай Хитадта үзүүлжэ байһан техническэ туһаламжа Хитадай ажалшадта ехээр туһална. Хитадта СССР-эй туһаламжатайгаар эсэгэ оронойнь индустриин гол зүрхэн болохо 205 ехэ промышленна барилганууд бодхоогдожо байна.

Хитадай Коммунистическэ парти оронoo индустриализацилха хэрэгые хододоо урагшань ябуулха зуураа, оронойнгоо хүдөө ажахые социалистическээр шэнэдхэн байгуулха түүхэтэ хэрэгые шадамараар хүтэлбэрилнэ. Хитадай коммунистнууд энэ талаар гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Хитадай Коммунистическэ парти тариашадые кооператив болгон нэгэдүүлхэ тухай ленинскэ һургаалда үндэһэлэн жэжэ тариашадай ажахые коллектив болгон нэгэдүүлжэ байна. Зүгөөр, Хитадай онсо өөрэ янзын ушар байдал хүдөө ажахые коллективизацилхада хараада гүйсэд абтанхай. Коммунистическэ парти кооперативна ажахын үлүү һайн байһые уридшалан тариашан олониитэдэ ойлгуулаа. Коллективнэ ажалай үлүү һайниие ойлгомсоороо тэдэнэр олониитээрээ кооперативуудта орожо эхилһэн байна.

Хитадай хүдөө ажалай хүгжэхэ замууд тухай асуудалаар баруунай хэлбэрилтэнэй үзэлдэ эсэргүүгээр 1955 ондо партиин ябуулһан эрид шууд тэмсэлэй ашаар кооперативна хүдэлөөндэ үндэһэн ехэ хубилалта болоһон байна. Коммунистнуудай ябуулһан туйлай ехэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ашаар эбтэй зохидоор ажаллажа эхилхэ арга боломжо олдоо. Хитад тариашад капиталистическэ замые эрид шууд буруушаажа, тэдээндэ баян ба культурна ажабайдал асарһан социалистическэ замые эсэслэн шэлэжэ абаа. Хитадай хүдөө тосхонуудта социализм бата бэхи һууритай болоо. 1956 оной зун болотор хүдөө ажахын кооперативуудта бүхы тариашадай ажахын ерэ гаран хубинь нэгэдээ. Тиихэдэ тариашадай ажахын 62 процентнь дээдэ (социалистическэ) түхэлэй кооперативуудта нэгэдэнхэй юм.

Хитадта хүдөө ажахые кооператив болголго хадаа хүдөөгэй үйлэдбэриин хүсые хүгжөөхэ ехэ арга боломжо олгожо, мүнөө социалистическэ экономикын үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдажа байгаа хүдэлмэришэн анги тариашад хоёрой холбоо барисаае саашадань бэхижүүлхэ арга нүхэсэл олгоо. Тариашадай ажахые кооператив болгон нэгэдүүлгэ хадаа хүдөөдэ нюдарган баяшуул болон хонжоо наймаашадай мүлжэлгые үүдхэһэн социально-экономическа үндэ[illegible]риинь үгы хэжэ, тариашан[illegible]тын ажана байдалые ходо[illegible]жаруулан дээшэлүүлхэ арга[illegible]жо байгуулаа.

Хитадай Коммунистическ[illegible] мүнөө үедэ үйлэдбэриин ко[illegible]вуудые ажахын-эмхидхэлэй [illegible] бэхижүүлгэдэ хамаг хүсэеэ[illegible] Хамтын ажалай олзотой [illegible] кооперативта ороһон тар[illegible] түрүүшынь жэлдэ ой[illegible] парти оролдодог байна. [illegible]перативта ороһон арбан [illegible] юһэнһөө үсөөн бэшэниинь [illegible] тивта орохынгоо урда тээхи[illegible]доо 10 процентээр ехэ ол[illegible] өөртөө абаха ёһотой. Коопе[illegible] үмэнэ иимэ зорилго партяа[illegible]данхай.

«КНР-эй хүдөө ажахы[illegible] 1967 онуудта хүгжөөхэ тү[illegible] дүримүүд» тушаа КПК-гэй [illegible] зохёоһон проект, тэрэшэлэ[illegible] суглаанай 3-дахи сесси дэ[illegible]лан абтаһан дээдэ түхэлэй[illegible] ажахын үйлэдбэриин коо[illegible] жэшээтэ устав тариашадай [illegible] нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэр[illegible] үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Э[illegible]ментнүүд хадаа шанга [illegible] ажабайдалтай болохо зам[illegible] ойлгоходонь, социализмын [illegible]даа илаха байһые эли то[illegible] хадань олон миллион тар[illegible] туһалха байна.

Коммунистическэ парти[illegible]бэреэр хитад арад капита[illegible]скэ промышленность ба [illegible] наймаа шэнэдхэн байгуул[illegible] орёо бэрхэ хэрэгтэ шиидхэ[illegible]та туйлаа. Үмсын капитал[illegible] предприятинуудые гүрэнэй [illegible]лизмда оруулалга юрэнхы[illegible]дай бүхы шахуу районууд[illegible] гэгдэһэн байна. Тиимэһээ [illegible] капиталистическэ зөөрие [illegible] арадай болгохо замда ехэ [illegible]нартай алхам хэгдэбэ. [illegible]

Агуухэ хитад арадай национальна һайндэрые Москвагай ажалшад тэмдэглэнэ

…й Арадай Республикын тог-…р долоон жэлэй ой гүйсэбэ. …Союзай ажалшад агуухэ …д тушаа үнэн зүрхэнэй …халантай, омогорхолтой- … һайндэрые угтаа. Энэ …аг үдэртэ зорюулжа сентяб-…да ВЦСПС-эй ВОКС-ын ба … Культурын министерствын … столицын ажалшадай тү-…эй баярай суглаан болоо. …Байшангай Колонно зал соо …ишэд, эрдэмтэд, культурын …лэгшэд, СССР-эй Верхов-…ой депутадууд, министр-…тскэ болон партийна хү-…гшэд суглараа. Суглаанай …дэ — нүхэд Л. М. Кагано-… Микоян, М. Г. Первухин, …стов, И. Ф. Тевосян, Хита-…й Республикын хэрэгүүдые … сагзуура эрхилхэ Этигэм-… Чу, олониитын ажал-…ад, ажалшадай түлөөлэг-…а СССР-эй Дээдэ һуралса-…тр В. П. Елютин суглаа …раа, тобшоор үгэ хэлэжэ, … болон КНР-эй арадуудай … бата хани барисаанай …ижэжэ байһан тухайда … Бухы сугларагшадай аль-…аар угтагдан агуухэ хитад … Хитадай алдарта Коммуни-… партида амаршалгын үгэ-…эр хандаба.

…эй ЦК-гэй секретарь нүхэр …истов Хитадай Арадай Рес-… долоон жэлэй ой тухай …жэ, суглаанда хабаадаг-…ясуулаа.

…й Арадай Республикын тог-… хитад арадай, тэрэнэй Ком-…скэ партиин удаан саг соо … зоригто тэмсэлэй дүн, … агуухэ революциин илаһа-… үрэ мүн гэжэ нүхэр Арис-…бэ.

…й революци илажа, 600 мил-…той хитад арадай ажабай-… үе сагай эхи табяа. Энэ … хитад арадай барагдаша-…сэ шадалые сүлөөрүүлэн, … эршэ зоригыень бадаруул-… социализм байгуулха үргэн …уулһан байна.

…богонихон болзор соо хитад … бэелүүлһэн социалистическэ … шэнэдхэлгын дүнгүүдые Хи-… Коммунистическэ партиин …зд согсолоо. Энэ съездын …рие советскэ хүнүүд, тэрэ-… бухы дэлхэйн арадууд туйлай …ирхон хаража байгаа. Хи-… Коммунистическэ партиин …зд — хитад арадай ажабай-… ехэ событи, мүн улас-…н коммунистическэ ба хү-…нэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэ-…ала шата болоно. Тус съезд …стическэ байгуулалтын саа-…гжэхэ хэрэгтэ шухала про-… хараалһан, дүй дүршэл сог-…тадхаһан байха юм. Хита-…люциин хүгжэлтын талаар …рэнэй илаһан эрхэ байдал … Хитад орон дотор социалисти-…нэдхэлгэнүүдые бэелүүлхэ …рга методууд тухайда съез-…н тобшололнууд—маркси-…нинскэ теоридо ехэхэн нэ-…адүү коммунистическэ бо-…лмэришэнэй партинуудта …эшээ болоно.

Союзуудай байшангай Колонно зал соо баярай заседани болобо

Хитад орон дотор социализмын экономическа үндэһэ һуури табиха нэгэдэхи табанжэлэй түсэб дүүргэхын тула мүнөө хитад арад амжалтатайгаар ажаллажа байна. Промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүд нэгэдэхи табанжэлэй түсэбэй ёһоор 90 гаран процент нэмэхэ ёһотой. Энэ түсэбэй амжалтатайгаар, болзорһоо урид дүүргэгдэхэнь лаб болонхой.

Капиталистическэ промышленность ба худалдаа наймаае социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха хэрэг эршэмтэй түргэнөөр бэелүүлэгдэнэ.

Хитад ороной экономикодо тон шухала удхашанартай хүдөө ажахынь улам ургажа, хүгжэжэ байна. Үмсын ажалтай жэжэ таряашадай ажахынуудые хамтын ажалай, социалистическэ хүгжэлтын замда оруулха ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Арадай засагтай Хитад орон энэ хүдэлмэридөө имагта ехэ амжалта туйлаа. Хамтын ажал Хитадай хүдөө ажахыда шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг болонхой. Хүн түрэлтэнэй хуби заяанда, социализм тээшэ зорибон дабшалтадань агуухэ хитад арадай онсо шухала үүргэ дүүргэхэ гэжэ хизааргүй ехээр этигэдэг байһан Владимир Ильич Ленин түүхын ябасада иимэ хубилалтын болохые уридшалан мэдэһэн юм.

Арадай засагтай Хитад орон — эб найрамдалда дуратай агуухэ гүрэн мүн. Уласхоорондын шухала удхашанартай нэгэшье асуудал Хитадай хабаадаагүй һаа мүнөө амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ шадагдахагүй. ООН-до КНР-эй эдлэхэ ёһотой эрхые һэргээн олгобол, уласхоорондын энэ шухала организациин бүри үрэтэй һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадалдань туһа хүргэхэ бэлэй.

Советскэ Союз ба Хитадай Арадай Республика—ахадүү оронууд нэгэн адли хараа бодолтой юм.

Промышленность, хүдөө ажахы болон транспортаяа хүгжөөһэнэй үндэһөөр арад зонойнь байдал жэлһээ жэлдэ һайжаржа, эд товарай эрьесэ улам нэмэжэ байна. Культурна революци бэелүүлхын—наука, гэгээрэл, искусствоя хүгжөөхын тулада тон ехэ оролдолго гаргагдана.

Социалистическэ ёһоной шэнэдхэлгэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй ашаар, хүдэлмэришэн анги таряашан хоёрой холбоо барисаан, арадай-демократическа нэгэдэмэл фронт улам бэхижээ.

Хани барисаатай, харилсаа холбоотой, харилсан туһалалсадаг байха гэжэ 1950 ондо баталагдаһан түүхэтэ договор дотор манай оронуудай хоорондохи ахадүү ёһоной харилсаан батадхагданхай. Энэ договорой үндэһөөр, СССР КНР хоёр хоорондоо экономическа үргэн ехэ харилсаа хэдэг, бэе бэедээ туһалалсадаг болонхой. Энэмнай хоёр орон доторхи үйлэдбэрилгын хүсые үргэдхэхэ, культура болбосоролоо хүгжөөхэ хэрэгтэ туһа хүргэнэ, алишье талымнай дүй дүршэлые арьбадхан баяжуулна. Шэнэ ажабайдал зохёохо хэрэгтэнь Хитадай Арадай Республикада үргэн ехэ туһаламжа үзүүлхэ ябадалые Советскэ Союз өөрымнай интернациональна уялга гэжэ тоолоно.

Нүхэр Аристов түгэсхэл дээрээ, бүхы сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, иигэжэ хэлээ:

Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын арадуудай мүнхэ хани барисаан улам бэхижэжэ, хүгжэжэ байг лэ!

Советскэ арадай хани, нүхэр — агуухэ Хитад арад мандаха болтогой!

Хитад арадай хамаг илалтануудые эмхидхэн. зоригжуулагша—Хитадай баатар габьяата Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Хитадай Арадай Республика мандажа, хүгжэжэ байхань болтогой!

КНР-эй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ Этигэмжэтэ нүхэр Чэнь Чу үгэ хэлэхэ зуураа, энэ ехэ һайндэрые хитад арадтай хамта тэмдэглэлсэжэ байһанайнь түлөө бүхы суглаашадта баясхалан хүргөө.

Нүхэр Чэнь Чу суглаанда хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, Хитадай болон Советскэ Союзай арадуудай хоорондын эбдэршэгүй бата хани барисаанай хүндэлэлдэ. бүхы дэлхэйн арадуудай хани барисаанай ба нэгэдэлэй хүндэлэлдэ юрөөл табиба.

Суглаанай һүүлээр ехэ концерт болоо. (ТАСС).

Андрей МАНГАТХАНОВ.

Хитад арадта юрөөл

Ойнтнай баярай һайндэр
Одон эрдэнеэр гэрэлтэг,
Орон дэлхэйдэ энэ үдэр
Олон илалтаар суурхаг.
Үндэр хангил хадануудтнай
Үнэтэ баялигаа харуулаг,
Үргэн халюун талагнай
Үнгөө һайханаар хубилгаг.
Захагүй үргэн дайдатнай
Завод, фабрикаар олошорог,
Золто һайхан байдалтнай
Зориг хүсэ бадаруулаг.
Олон, ехэ мүрэнүүдыетнай
Оньһон ГЭС-үүд хазаарлаг.
Огторгойн мүшэд тэдэниетнай
Оройһоонь хараад атаархаг.

Атар тала губинуудтнай
Алтан шэниисээр бүрхөөгдэг,
Амгалан эбтэ ажалайтнай
Аша үрэнь билтараг.
Нангин түүхэтэ культуратнай
Нарандал хурсаар яларагг.
Агуухэ харгынтнай,
Алдар сууе мүнхэлэг.
Коммунис парти— нарантнай
Хододоо бэхижэн мандаг.
Магтаалта нангин замтнай
Марксизмын гэрэлээр толорог.
Ойнтнай баярай һайндэр
Одон эрдэнеэр гэрэлтэг,
Орон дэлхэйдэ энэ үдэр
Олон илалтаар суурхаг!

…тическэ революциин онсо …юуб гэхэдэ, капиталистиче-…элгые үгы хэлгэ, үйлэд-…эрэгсэлнүүдтэхи капитали-… үмсые социалистическэ …олго амгалан ёһоор хэг-…на.

…мэришэн ангиин хүтэлбэ-…рэнэй засагые бэхижүүл-…аар, социалистическэ эко-… шууд хүгжэһэнэй, хүдэлмэ-…гиин ба таряашадай холбоо …да үндэһэлдэг арадай де-…ческа нэгэдэмэл фронтын бэ-…й, тэрээндэ национальна … хабаадалсаһанай ашаар, … уласхоорондын оршон … таарамжатай байһанай, …дэ, социалистическэ байгуу-… Хитадта туһалдаг социа-… хүсэн түгэлдэр латериин …анай ашаар капиталисти-…элгые усадхахын тулада … ёһоной метод хэрэглэхэ ар-…та олдоһон байна.

… капиталистическэ пред-…дые гүрэнэй капиталисти-…редприятинууд болгон шэ-… байгуулха зуураа, Хитадай …тическэ парти хадаа бур-… түлөөлэгшэд тушаа иимэ … ябуулна. Энэ политикань … заһан хүмүүжүүлжэ, бу-…үүн дээрэ һуудаггүй, ха-…дынгөө ажалаар амидар-…ствадо туһатай хүнүүд бол-…алда зорюулагдана. Ка-…удай ажахын ба техниче-…һөө тон һайн юумэн со-… хэрэгтэ ашаглагдадаг …оциалистическэ ёһоор шэ-… байгуулга мүнөө үедэ гол …үүлэгдээд байна. «Манай …оциализмын капитализмын … тэмсэлдэхи: «хэмнай хэ-…?» гэһэн асуудал мүнөө …» гэжэ партиин VIII … КПК-гэй ЦК-гэй хэһэн по-… тоосоон соо хэлэгдэнэ.

…аараа орёо бэрхэ ан-гиин тэмсэлэй болжо байһан үедэ Хитадта социалистическэ байгуулалта бэелүүлэгдэжэ байна. Орон доторхи ангиин хүсэнүүдэй тэнсүүрие зүбөөр хараадаа абан, шадамар ба болгоомжотой тактика хэрэглэн, Коммунистическэ парти хадаа социализмын дайсадые можо болгон һалгаажа, тэдэнэй хүсые һуларуулан, маргагшадые бүри олсоор бэе руугаа татадаг, ангиин тэмсэлые зүбөөр ябуулдаг байна. Энэнь социализмда орохо эрхэ байдалые хүнгэдхэжэ үгэхэ байһаниинь сохомтой.

Хитад арад социализм байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ гаргаха зуураа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын ба бүгэдэниитын аюулгүй байдалай түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Хитадай Арадай Республика Советскэ Союзтай хамта уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө, дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэнэ. Арадай Хитад эб найрамдалай хэрэгтэ амжалтатай ажал-ябуулгаараа бүхы арадуудай дунда эрхим нэрэ хүндэ туйлаа. Азиин ба Алас Дурна зүгтэхи эб найрамдалай бата бэхи тулгуури, колониализмда, тэрэшэлэн империалистическэ агрессидэ эсэргүүсэн зоримгойгоор тэмсэдэг, арадуудай хоорондоо хани барисаатайгаар, зэргэ оршон байлгые хүсэдэг Хитадай Арадай Республикын бэхижэн хүгжэхэдэнь империалистнууд һаад хэжэ шадахагүй байна.

Хитадай Арадай Республикын сонсхогдоһон үдэрые энэ жэлдэ һайндэрлэлгэ Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхэхитадай Наймадахи съездээр үүсхэгдэһэн туйлай ехэ политическэ ба ажалай дэбжэлтын оршон байдалда үнгэргэгдэхэ. Энэ съезд социализмын үндэһэ һуури табихын тула Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр хэгдэһэн ехэ хүдэлмэриин дүн гаргажа, Хитадай Арадай Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хоёрдохи табанжэлэй түсэб тухай дурадхалнууд дотор оролһон туйлай ехэ зорилгонуудые хитад арадай үмэнэ табяа.

Гээгдэнги апарпа байһан Хитад оронииие хүсэн түгэс индустриальна социалистическэ гүрэн болгохо гээшэ Хитад арадай шиидхэжэ байгаа асари ехэ ба тон орёо бэрхэтэй зорилго болоно. Теэд Хитад ороной ажалшад түсэбэйнгөө бэелүүлэгдэмээр байһанда батаар этигэнэ. Тэдэнэр социализмын замаар зоримгойгоор эрид шууд дабшана. Сүлөөрһэн хитад арадай хүсэн хизаарлашагүй, барагдашагүй ехэ гэжэ нүхэр Мао Цзэ-дун КПК-гэй VIII съезд нээхэ зуураа мэдүүлээ. «Гадна, — гэжэ Мао Цзэ-дун мэдүүлбэ, — бидэндэ манай агуухэ хани— Советскэ Союзай, ахадүү бусад партинуудай зүгһөө туһаламжа үзүүлэгдэнэ, мүн бүхы ахадүү оронууд, дэлхэй дээрэхи бидэндэ талархадаг хүнүүд дэмжэлгэ үзүүлнэ; бидэнэр ойроодоошье ганцаарданги бэшэбди. Тиимэ болохолоороо, манай оронииие саашаа саашадаа агуухэ социалистическэ индустриальна гүрэн. бидэнэр лаб болгожо шадаха байнабди».

Хитад арадай түүхэтэ илалта советскэ хүнүүдые баярлуулна, иимэ гайхамшаг хани нүхэртэй байһандаа ехын ехээр омогорхонобди. Пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые үндэһэ болгон мандаһан, манай арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй бата хани барисаан — дэлхэйн социалистическэ системын хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангаха арга нүхэсэл мүн болоно.

Л. ДЕЛЮСИН.

«Дружба» гэжэ гүрэнэй ажахы (Хэйлунцзян провинци) Хитадай Арадай Республика дотор эгээн лэ ехээр механизацилагдаһан ажахы юм. Энэ оной хабар 16.000 гектар газарта шэниисэ тариһан байгаа. Гектар бүриһөөнь 16-һаа 25 центнер хуратэр ороохо таряан хуряажа абтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнаар ургасые хуряалга. Синьхуа агентствын фото.

Омск. Белградска университедэй профессор, биологическа наукануудай доктор Ружица Главинич Советскэ Союзда ерэһээр гурба һара боложо байна. Тэрэ һаяхан эндэ ерээ, советскэ институдуудта научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин ямараар табигдаһантай танилсаха байна. Ружица Главинич Харьковай, Киевэй, Одессын, Сочиин дээдэ һургуулинуудта болон лабораторинуудта хүрэһэн байна.

Омскдо ерээд байхадаа, Сибирскэ хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлтын институдай хүдэлмэритэй тэрэ һайнаар танилсаа, шэнэ газарта байгуулагдаһан совхозуудта хүрөө.

Зураг дээрэ: институдай вегетационно гэр соо. Зүүн гарһаа—ургамалнуудай физиологиин научна хүдэлмэрилэгшэ Т. Г. Филимонова, Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна хүдөө ажахын наукануудай академиин научна хүдэлмэрилэгшэ Р. А. Апсалянова, Ружица Главинич гэгшэд байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Титын СССР-тэ ерээд байһан тухай

ЯЛТА, сентябриин 28. (ТАСС). Югославиин Арадай Федеративна Республикын президент Иосип Броз Тито һамгантаяа, ФНРЮ-гэй Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Александр Ранкович, Босниин ба Герцеговинын Арадай Республикын Арадай скупщинын түрүүлэгшэ Джуро Пуцар, ФНРЮ-һээ СССР-тэ байдаг посол Велько Мичунович һамгантаяа үсэгэлдэр Крымдэ ерэһэн байгаа. Крымэй урда захада мүнөөдэр тэдэнэр амарһан байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Титые үдын хоолоор мүнөөдэр хүндэлөө.

ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито һамгантаяа, А. Ранкович, Д. Пуцар, ФНРЮ-һээ СССР-тэ байдаг посол В. Мичунович һамгантаяа, генерал М. Жежель, Югославиһаа Москвада байдаг посольствын нэгэдэхи секретарь Р. Диздаревич обед дээрэ байлсаа.

Советскэ талаһаа—Крымдэ амаржа байһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, Украинын КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. И. Кириченко, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Л. И. Брежнев һамгантаяа, КПСС-эй ЦК-гэй ба МГК-гэй секретарь Е. А. Фурцева, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, армиин генерал И. А. Серов һамгантаяа, СССР-һээ ФНРЮ-дэ байдаг посол Н. П. Фирюбин обед дээрэ байлсаа.

Индонезиин Республикын Президент Сукарно Сочиһоо мордобо

СОЧИ, сентябриин 28. (ТАСС). Индонезиин Республикын Президент д-р Сукарно, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Куйбышев хүрөөд, Хитадай Арадай Республика орохоёо мүнөөдэр Сочиһоо самолёдто һуужа гараа. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. Ф. Горкин, армиин генерал М. И. Казаков, СССР-эй МИД-эй Зүүн-Урда Азиин таһагые даагша Б. М. Волков, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагшын орлогшо Б. Г. Лопатенко совет-хитадай хилэ хүрэтэр д-р Сукарные, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүдые үдэшэхэ юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, СССР-һээ Индонезидэ байдаг посол Д. А. Жуков, ажалшадай депутадуудай Сочинско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Васильев, КПСС-эй Сочинско горкомой секретарь С. Г. Плетнев, городской Соведэй депутадууд индонезийскэ айлшадые үдэшөө.

ВФП-гэй Генеральна Соведэй сесси нээгдэбэ

СОФИ, сентябриин 27. (ТАСС). Мүнөөдэр Софида профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Генеральна Соведэй VIII сесси хүдэлмэреэ эхилбэ. Тус сессидэ Европын, Азиин, Африкын болон Латинска Америкын 41 ороной профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэнэр хабаадалсана.

ВФП-гэй түрүүлэгшэ Джузеппе ди Витторио сессие нээбэ.

Сессиин хэлсэхэ зүйлынь:

1. Ажалшадай социально-экономическа шухала эрилтэнүүдые хангаха тушаа хэмжээнүүд болон дэлхэйн профсоюзна хүдэлөөндэ нэгэдэл бэелүүлгэдэнь туһалха шэнэ хүсэнүүдые хүгжөөлгэ (элидхэлшэнь ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайян).

2. Бэеэ даанхай байдалые туйлаһан гү, али туйлажа байһан оронууд доторхи профсоюзна хүдэлөөн, колониализмда эсэргүү тэмсэлдэ ажалшадай ахадүүгэй хани харилсаан (элидхэлшэнь ВФП-гэй вице-түрүүлэгшэ Абдулла Диалло).

3. ВФП-гэй уласхоорондын хани харилсаанай фондын ажал-ябуулга тухай (элидхэлшэнь транспортын, портнуудай болон загаһанай олзобориин ажалшадай профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэлэй генеральна секретарь Рафаэль Авила).

4. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн IV конгрессые зарлаха тухай (элидхэлшэнь ВФП-гэй секретарь Джузеппе Казадеи).

5. Шалгалтын комиссиин тоосоон. Болгариин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Райко Дамянов, Болгариин профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ Тодор Прахов болон арадай Софийска городской Соведэй түрүүлэгшэ Дмитр Попов гэгшэд сессидэ хабаадагшадые амаршалаа.

Удаань тус сесси Суэцкэ канал тухай асуудалаар бүхы оронуудай профсоюзууд болон ажалшадта хандаһан хандалга нэгэн һаналаар баталан абаа.

Хэлсэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар элидхэлые ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайян хэлээ.

Элдэб оронуудай ажабайдалда болон уласхоорондын ажабайдалда хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ шухала үүргэтэй байһан тухай элидхэлэйнгээ эхиндэ Луи Сайян хэлэбэ. Хүдэлмэришэн ангиин ниитын организацинуудай—профсоюзуудай удхашанар улам ехэ боложо байна. Бүхы дэлхэй дээрэ мүнөө үедэ 160 миллион шахуу ажалшад профсоюзуудта эмхидэн нэгэдэнхэй. Тэдэнэр профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин (ВФП), сүлөөтэ профсоюзуудай Уласхоорондын Конференциин (МКСП), христианска профсоюзуудай Уласхоорондын Федерациин (МФХП) гэшүүд, автономно ба бэеэ даанхай организацинуудай гэшүүд боложо хубаарна.

Зүгөөр бүхы оронуудай ажалшад элдэб янзын профсоюзуудта хабаададаг байбашье, хүсэл болон эрилтэнүүдынь ниитэ удхатай байха юм гэжэ Луи Сайян зааба. Тэдэ хүсэл болон эрилтэнүүдэй нэгэн адли удхаар уласхоорондын профсоюзна нэгэдэл бэхижүүлэгдэжэ болохо байна гэбэ. Капиталистическэ оронууд тухай хэлэхэ болоо һаа, ажалшад бултадаа тэдэнэрэй ажабайдалда ходо доботолго хэхэ ябадалда эсэргүү, улам шангадажа байгаа мүлжэлгэдэ эсэргүү тэмсэхые хүсэнэ. Хаа хаанатүй ажалшад яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ һаад хэхэ, өөһэдөө бэеэ тодорхойлхо, демократическа эрхэ сүлөө туйлаха, арадуудай эрхые хамгаалха гэжэ эрмэлзэнэ. Эдэ хамтын эрилтэнүүдынь ажалшадай үргэн олоороо нэгэдэлгын бата бэхи үндэһэ һуури мүн болоно.

Эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэхын тула хүдэлмэришэн ангиин батаар жагсалга — уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалда бэелүүлэгдэхэ тон шухала хэрэг мүн болоно. Энэ ушарые мэдэрхэ ябадал профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин бүхы ажал-ябуулгые зоригжуулна гэжэ Луи Сайян зааба.

Мүнөө үедэ профсоюзна хүдэлөөнэй нэгэдэл туйлахын тулада таатай зохид эрхэ байдал бии болоо гэжэ Луи Сайян тэмдэглээ.

Колониальна болон экономическа талаараа һулаар хүгжэнги оронууд дотор ехэ нүлөөтэй байһан бэеэ даанхай ба автономно профсоюзуудай удхашанарые элидхэлшэ тусгаар тэмдэглээ. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци болон тэрээндэ оролсодог организацинууд тус профсоюзуудтай хани харилсаатай байха ёһотой. Хэрбээ уласхоорондын эдэ нэгэдэлнүүдтэ ородог национальна организацинуудай, мүн тэрэшэлэн автономно ба бэеэ даанхай профсоюзуудай хоорондохи хоёр талын холбоо барисаанай үргэдхэгдэн бэхижүүлэгдээ һаань, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци МКСП хоёрой хоорондо хани харилсаатай байха зам нээгдэжэ болохо байна.

Ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха талаар социалистическэ оронуудта ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ Луи Сайян үргэлжэлүүлнэ. Энэ хэрэгтэ профсоюзна организацинууд шухала үүргэ дүүргээ. Мүнөө ажабайдалые үшөө түргэнөөр һайжаруулха арга бии болоо. Һүүлэй һарануудта социализмын олохон оронууд дотор шухала хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ гэбэл: хүдэлмэриин недели хороогдоо, бага салин хүлһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин ехэ болгогдоо, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ ехэ болоо.

Тиихэдэ капиталистическэ экономико тад ондоо байдалтай байна. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ томо монополинууд айхабтар ехээр баяжаа. Ажалшадые ехээр мүлжэһэнэй эсэстэ олзонь ехэ болоһон байна.

ВФП-гэй һанамжын ёһоор, уласхоорондын хэмжээндэ ажалшадай ябуулгын нэгэдэл бэхижүүлхэ үндэһэ һуури мүн болохо асуудалнууд дээрэ саашань Луи Сайян тогтожо хэлэбэ. Ажалшадай эдэ шухала эрилтэнүүд юуб гэхэдэ: салин хүлһэ ехэ болголго; хүдэлмэриин сагые хороолго; хүдэлмэригүйдэлгэдэ болон ажалһаа гаргалгада эсэргүү тэмсэл; түлөөһэтэ амаралтанууд; социальна мүнхэлэлгын системые эзэлэн абалга гү, али һайжаруулга; байра байдалые һайжаруулга; профсоюзна эрхэнүүд болон сүлөөе сахилга гэхэ мэтэ болоно.

Ажалшадай экономическа эрилтэнүүдые хамгаалжа, монополинуудта эсэргүү тэмсэл хадаа буу зэбсэг хуряахын ба уласхоорондын түгшүүрилые саашадаа һуларуулхын түлөө тэмсэлтэй нягта холбоотой гэжэ саашань Луи Сайян хэлээ. Дайнай аюулда эсэргүүсэн тэмсэхын түлөө бүхы ажалшад оролдоно, тус тэмсэлэй амжалтатай байхын түлөө профсоюзна бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ шухала.

Профсоюзууд ажалшадай хүсэнүүдые интернациональна хани харилсаанай удхатайгаар нэгэдүүлхэ ёһотой гэжэ Луи Саян мэдүүлээ.

Удаань элидхэл соо профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин урда байһан зорилгонууд тодорхойгоор заагдаһан байна. Мүнөө үедэ ВФП-гэй гол зорилгонь юуб гэхэдэ, ажалшадай хоорондохи хани харилсаае шангадхалга, бүхы оронуудай профсоюзуудай хоорондохи холбоо харилсаае һайжаруулга болоно гэжэ Луи Сайян хэлээ.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй урагшаа ехэ алхам хэжэ, тон ехэ хүсэтэй, үргэн далайсатай боложо байһан эдэ жэлнүүдтэ профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци урданайхидаал адляар тэмсэлэй түб дунда байжа, бүхы оронуудай ажалшадай найдабариие харюулжа шадаха байха гэжэ Луи Сайян түгэсхэл соогоо хэлээ. Тус федераци хадаа ажалшадай ябуулгадань саг үргэлжэ туһалдаг, хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлэй хүсэнүүдые элсүүлдэг организаци болохо байха.

Агууехэ Хитад орондо

Чаньчуньска автомобильна завод «Цзефан» («Сүлөөрэлгэ») гэжэ маркын ашаанай машина бүтээн гаргаа. Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһаар долоон жэлэй ойн гүйсэхэ октябриин 1-нэй үдэр болохо баярай демонстрациин үедэ тус предприятиин анха түрүүнэз бүтээн гаргаһан ашаанай машинанууд трибунын урдуур ябажа гараха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тяньаньмынь талмай дээрэ хитадай түрүүшын ашаанай машинануудые Пекинэй зон хаража байна.

Синьхуа агентствын фото.

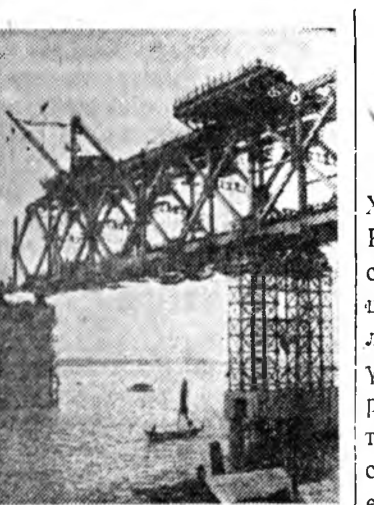

Янзын мүрэн дээгүүр ехэ хүүргэ баригдажа байнхай. Хүүргэ юһэн хүндэлэбшэтэй (пролёттой) байха юм. Хүүргын утань 1 километр 440 метр. Энээгүүр түмэр, автомобильна харгы гараха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ хүүргын нэгэдэхи хүндэлэбшэ.

Хитадые хүсэн түгэс социалистическэ гүрэн болгохо замые зааһан шиидхэбэринүүд

ПЕКИН, сентябриин 28. (ТАСС). Хитад ороной олониитэ Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын дүнгүүдые халуунаар амаршална. Хитадые хүсэн түгэс социалистическэ гүрэн болгохо зам заажа үгэһэн дээрэһээ съездын шиидхэбэринүүд угаа ехэ удхашанартай гэжэ түбэй газетэнүүд бэшэнэ. Коммунистнуудай зэргэнүүдые съезд бүри ехээр нэгэдүүлээ гэжэ «Нэгэдэлые бэхижүүлхэ, зоримгойгоор урагшаа дабшаха гэһэн» гаршагтай түрүү бэшэг соогоо профсоюзуудай бүхэхитадай федерациин орган «Гунжэньжибао» газетэ бэшэнэ. Хүдэлмэришэн анги оронойнгоо бүхы ажалшадые бэеэ тойруулан нягтаруулан жагсааха, Советскэ Союзай болон социализмын оронуудай хүдэлмэришэн ангитай, бүхэдэлхэйн ажалшадтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ ёһотойбди. Тиигэбэл Хитад орондо социализм байгуулгада амжалта түйлахамнай дамжаггүй гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

КПК-гэй VIII съезд хадаа Хитадай революциин түүхэтэ баян дүй дүршэлые ниитэлээд, ороноо социалистическэ гүрэн болгохо зам заажа үгөө гэжэ залуушуулай шэнэ демократическа союзай ЦК-гэй орган «Чжунгоцинняньбао» газетэ тэмдэглэнэ.

Хитадай Арадай Республикын гурбан провинцида яо арад үндэһэтэнэй автономно районууд байгуулагданхай. Бусад бага яһатан шэнги энэ арад үндэһэтэн урдань ехээр дарлагдадаг байһан юм. Мүнөө яо арад үндэһэтэнэй эхэнэрнүүд Хитадай Арадай Республикын арадуудай хани барисаата бүлэ дотор ажаллажа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ляньнаньска автономно районой (Гуандун провинци) хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативай рисовэ поли дээрэ яо арад үндэһэтэнэй эмэгтэй таряашад хүдэлмэрилжэ байна.

Синьхуа агентствын фото.

ООН-эй АЮУЛГҮЙН СОВЕД[Т]

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 27. (ТАСС). Үсэгэлдэр Нью-Йоркын сагаар 15 часта (Москвагай сагаар 22 часта) ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани нээгдээ. Суэцкэ асуудалаар Египетскэ правительствын «нэгэн талын ябуулга хэжэ байһанда» гомодол бариһан Англиин болон Франциин гуйлтаар энэ Совет зарлагдаа.

Зарим гүрэнүүдэй, илангаяа Франциин болон Англиин Египедтэ эсэргүү ябуулгань «уласхоорондын эб найрамдалда болон аюулгүй байдалда аюул тохёолдуулна, ООН-эй Уставые ехээр эбдэнэ» гэһэн энэ оной сентябриин 24-дэ Египетскэ правительствын бариһан гомодолые Аюулгүйн Совет тэрэшэлэн хаража үзэхэ ёһотой.

Үсэгэлдэрэйнь заседани дээрэ бүхыдөө хэлсэхэ зүйл тухай арсалдаан болоо. Тус заседани дээрэ эгээн түрүүлэн Англиин түлөөлэгшэ Диксон үгэ хэлээ. Суэцкэ каналай компаниие Египетскэ правительствын өөрын мэдэлэй болгоһон ябадалынь «тэбэдэжэ, һайса бодожо үзэнгүйгөөр хэһэн ябадал» мүн гэжэ тэрэ хэлээ.

Франциин түлөөлэгшэ Корню-Жантий гэгшэ Суэцкэ канал тухай уласхоорондын конвенциие «эбдээ» гэжэ Египедые зэмэлбэ. «Уласхоорондын заншалые» хамгаалха гэжэ Аюулгүйн Соведые тэрэ уряална. Хэдэ хэдэн оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хүрэжэ ерэхээр хүлеэгдэжэ байһан дээрэһээ тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ тэдээнэй хабаадаха арга олгохын тулада Аюулгүйн Соведэй удаадахи заседаниие хойшолуулха гэжэ французска түлөөлэгшэ хэлээ. Египедэй дурадхаһан асуудалые хэлсэхэ зүйлнүүдтэ оруулха тухай голосовани болоходо хайшаашье голосовалхагүйб гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

США-гэй түлөөлэгшэ Лодж Аюулгүйн Соведтэ баригдаһан Англиин болон Франциин хандалгые амаршалаа. «Суэцкэ каналые хамжан ашаглагшадай ассоциаци» байгуулха гэһэн һэдэлгэ хадаа суэцкэ асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхын түлөө хэгдэһэн оролдолго хэбэртэйгээр тэрэ баталан хэлэбэ. Американска делегат хоёр асуудалые хоюулайень хэлсэхэ зүйлдэ оруулхын түлөө голосовалхаб гэһэн аад, Англи болон Франциие Египедэй зэмэлһэн ябадалые яабашье зүбшөөхэгүйб гэжэ хэлээ.

Удаань Советскэ Союзай түлөөлэгшэ А. А. Соболев үгэ хэлээ.

Суэцкэ каналай компаниие Египедэй өөрын мэдэлэй болгомсоор Англиин болон Франциин правительствонүүд Египедые ямаршье үндэһэгүйгөөр бүдүүлигээр хашаа, тэрээн тушаа экономическа хашалта хээ, резервистнүүдые элсүүлжэ, десантнуудые бэлдэжэ, Египедтэ дүтэ далайн-сэрэгэй, агаарай-сэрэгэй болон газар дээрэхи хүсэнүүдые суглуулжа, сэрэгэй удхатай хэмжээнүүдые абажа эхилээ гэжэ советскэ түлөөлэгшэ зааба.

Суэцкэ каналаар суднануудай ябаһанай түлөө Египедтэ юумэ түлэхэгүй гэһэн һанаашалга табигдана. Суэцкэ каналай урдань байһан компани каналые национальна мэдэлэй болгоһоной түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн каналаар суднаар ябалгые бусайдуулха гэһэн һэдэлгэ французска ба английска зарим хүнүүдэй һайшаан дэмжэлгэтэйгээр гаргаа.

Дүтын ба Дунда зүүн зүгтэ оршон байдалай хурсадаад байһан үедэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци суэцкэ асуудалые шиидхэлгэдэ хамаарангүй байжа шадахагүй гээд саашань Соболев заагаа. ООН-эй Уставай уялгалһанай ёһоор, уласхоорондын энэ арсалдаае эбэй гуримаар зохёон шиидхэхэдэ туһалхын тула, Аюулгүйн Совет тохёолдоод байһан байдалые зүбшэн хэлсэхэ уялгатай. Тиимэһээ Советскэ Союзай делегаци Аюулгүйн Соведэй хэлсэхэ зүйлдэ Египедэй правительствын табиһан асуудалые оруулха тухай гуйлтые дэмжэнэ.

Суэцкэ каналай компаниие Египетскэ правительствын өөрын мэдэлэй болгоһон ябадал Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хаража үзэхэ зүйл болохогүй байна.

Тиибэ яабашье һаань [Советскэ] Союзай делегаци арсалд... талын һанамжые хаража ... ямаршье арсалдаае мүр ... ража үзэхэ гээшэ Совед... мүн байһан дээрэһээ Анг... Франциин зүгһөө ороһо... лыешье зүбшэн хэлсэхэ ... гэжэ тоолоно.

Тиимэһээ советскэ деле... зүйлые хоюулайень хэлсэ... оруулха гэбэ.

Югославиин түлөөлэгшэ ... гэгшэ хоёр асуудалые ... Совет зүбшэн хэлсэхэ ёһ... хэлээ. Иранай түлөөлэгш... мүн тиимэ дурадхал оруу...

Уокер (Австрали) Египе... радхаһан асуудалые хэлс... оруулхаһаа арсаа.

Перу болон Кубын тү... нэр хоёр асуудалые х... Аюулгүйн Соведэй хэлсэ... оруулха гэжэ хэлээ. Бе... лөөлэгшэ Египедэй гомод... шэн хэлсэхэһээ арсаа.

Египедэй дурадхаһан ... хэлсэхэ зүйлдэ оруулхы... делегаци (СССР, Югосла... Иран, Куба Перу болон ... шист) голосовалаа, ... делегаци: Франци, Англи, болон Бельги хайшаашье ... лаагүй. Англи болон Фра... радхаһан асуудал хэлсэ... нэгэн дуугаар оруулагдаа.

Хоёр асуудалые нэгэн ... шэн хэлсэхэ тухай Югос... радхал абтаагүй. Хэлсэ... оруулагдаһан асуудалну... шэн хэлсэлгэдэ хабаадахы... Египедэй түлөөлэгшые ур... шиидхэбэри Совет бата... Өөрынгөө һанамжые хэ... олгохо тухай Израилиин ... ствын гуйлтые Совет ха... Өөһэдынгөө правительс... зүбшэхэ арга Соведэй гэ... гохын тулада, энэ асууда... хэлгэ удаадахи заседани... хойшологдоо.

Аюулгүйн Соведэй уда... седаниин болохо үдэрые ... шэ Соведэй гэшүүдтэй зүб... гөө һүүлээр зааха байна.

Франко-английска хэлсээн Парижда болоб[о]

ПАРИЖ, сентябриин 27. (ТАСС). Франко-английска хоёр үдэрэй хэлсээн Парижда болоод мүнөөдэр дүүрэбэ. Тэрээндэ эдэ хоёр ороной правительствонүүдые толгойлогшонор, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд хабаадаа.

Хоёр делегациин мэдүүлгэнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Суэц тухай асуудалые Аюулгүйн Соведэй зүбшэжэ байһантай дашарамдуулан тус асуудалаар франко-английска хамтын хараа бодолые, тэрэшэлэн баруун оронуудай эрилтэнүүдые Египедтэ баадхаха зорилготой хэмжээнүүдые зохёохын тулада энэ хэлсээн гол түлэб болоһон байна.

«Эко» газетын мүнөөдэр зааһанай ёһоор, министрнүүд хадаа «Суэцкэ каналые уласхоорондын мэдэлдэ үгэхэ шухала гэжэ Аюулгүйн Соведтэ тогтоол гаргуулхые оролдохо гэжэ шиидээ.

Хэлсээнэй дүүрэһэнэй һүүлээр коммюнике толилогдоо. «Франко-английска һанал нэгэдэлгын улам бэхижэжэ» байһан тухай коммюнике соонь ехээр хэлэгдэнэ.

Тусхайлбал, «Суэцкэ канал тухай асуудалые Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ үгэхэ гэжэ Франци Англи хоёрой һаяхан шиидхэбэри гаргаһантайнь дашарамдуулан, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида өөһэдынгөө баримталха хамтын хараа бодолые министрнүүд тодорхойлоо. Тэндэ үгэ хэлэлгэн болоходо өөһэдынгөө баримталха хараа шэглэл тухай тэдэнэр хүсэдөөр үгэеэ ойлголсоо.

Бусад ямаршье событинууд тушаа нягта холбоо барисаатайгаар саашадаа ябуулга хэхээр шиидэнги байһанаа министрнүүд элишэлэн мэдүүлээ...» гэжэ коммюнике соо заагдана.

«Франци Англи хоёрой хоорондохи харилсаанай һүүлэй жэлнүүдтэ ямараар хүгжэжэ байһан» тухай асуудал хэлсээнэй үедэ хар... дөө, «эдэ хоёр ороной хоор... жа магад жэжэ арсал... суулха зорилгоор саашада... абаха тухай үгэеэ о... бди» гэжэ хэлсээндэ хаб... мэдүүлээ гээд коммюнике ... дэнэ.

«Баруун Европын орону... рондохи политическэ, сэрэ... номическа харилсаа холб... жүүлхэ зорилгоор дайнай ... һээ хойшо хоёр ороной аба... хэмжээнүүдтэ «коммюнике... хэлэй хуби зорюулагдана». ... литикые үргэлжэлүүлхэ, тэ... шадаа ямар түхэл янзата... лүүлэгдэжэ болохо байһы... хэ» хүсэлэнтэй байһан тух... лиин ба Франциин түлөөл... дүүлээ.

А. Иден С. Ллойд хоёр ... үдын хойно Парижһаа Ло... хоёо гараа.

АМЕРИКАНО-ПАНАМСКА АРСАЛДААН

Суэцкэ каналай компаниие Египедэй һаяхан өөрынгөө мэдэлдэ оруулһан ушарта дэлхэйн олохон оронуудай, тэрэ тоодо Панамай хүн зон анхаралаа ехээр хандуулна.

Мүн лэ океануудые холбоһон далайн канал Панамай газар дээгүүр гарадаг гэжэ мэдээжэ. Суэцкэ каналай компаниие Египедэй правительствын мэдэлдэ оруулхаһаа урид тус канал ямар байдалтай байгаа һэм, мүнөө Панамска канал эгээл тиимэшүү байдалтай байна. Панамска каналай бүхы хэрэгые гадаадын — американска компани эрхилдэг, хүдэлмэрииень ябуулдаг юм. Панамай зарим газар гэхэ гү, тус каналай байһан газар тусгаар зоно болгогдожо, тэрэниие Холбоото Штадууд гансааран лэ мэдэдэг, тэндэ американска сэрэгэй базанууд байражанхай.

Суэцкэ каналые мэдэлдээ оруулха гэһэн шиидхэбэриие Египедэй абаһан тухайнь мэдээжэ болоһоной һүүлээр уданшьегүй Панамай правительство мэдүүлгэ хэжэ, Панамска канал тушаа өөрын эрхэтэй байһанаа тэмдэглээ һэн. Суэц тухай асуудалаар Лондонско конференциин зарлагдаһантай дашарамдуулан, Великобританида Панамай правительствын эльгээһэн ното соо тэрэнэй хараа бодол бэшэгдэһэн байгаа. «Канал тушаа зарим эрхэеэ, тусхайлбал, заһабари хэхэ, һабыень сэбэрлэхэ, каналые ашаглаха ба хамгаалха талаар эрхэеэ Холбоото Штадуудта үгэһэн болобошье, Панама хадаа өөрынгөө газар дээрэ баригдаһан каналай зоные мэдэхэ эрхэтэй эзэн гээшэ» гэжэ ното соонь заагдаһан байна.

Хэрбээ Панамска канал барилгын түүхые һанаад ерэхэ болоо һаа, Панамай мэдүүлгэ илангаяа ехэ удхашанартай болоно.

1902 ондо Холбоото Штадууд Панамска наридха дээрэ канал бариха зүбшөөл Колумбиһаа абаад, удангүй (1903 ондо) энэ наридха газарыень бүхыдэнь американска мэдэлдэ оруулхаар договор баталха гэһэн һэдэлгэ хэһэн байгаа. Колумбиин парламент иимэ договор баталхые арсаһан байна. Тиихэлээрнь США болбол Колумбиин провинци байһан Панамада «урбалта» эмхидхээ һэн. Иимэ урбалтын болоһоной эсэстэ Панама город ба тэрэнэй оршондохи район Колумбиһаа таһаржа һалаһан байха юм. Иигэжэ США-һаа бүрин дулдыдаһан Панамай республика бии болоһон байна.

1903 оной ноябриин 18-да США Панаматай договор баталаа. Тэрэ договорой ёһоор Панамска каналай зонодо американецууд тон ехэ эрхэтэй болоһон байна. Каналые бариха (канал баригдаад, аяар 1914 ондо нээгдэһэн байгаа), каналай оршондо хамгаалалтын түхеэрэлтэнүүдые бариха ба сэрэгүүдые байлгаха эрхэ Холбоото Штадуудта тус договор олгоо. Панамай республика болбол каналай зоные саг үргэлжэ ашаглажа, эзэмдэжэ ба хинажа байхыень Холбоото Штадуудта зүбшөөнэ гэжэ договорой 2-дохи статья соо заагдаһан байха юм. Договорой 3-дахи статьягай ёһоор Холбоото Штадууд каналай зоно дотор хамаг бүхы эрхэтэй болгогдоһон байна. Тиихэдэ США өөрынгөө зүгһөө Панамада жэл бүри 250 мянган доллар түлэхэ уялга абаһан байгаа.

1903 оной договор панам арадые богоолшолһон договор байһан юм. Панам арад удангүй тэрэнииень ойлгожо, Панамай газар дээрэхи американска эзэмдэлгэ болон эзэрхэлгэдэ эсэргүүгээр тэмсэжэ эхилһэн байна. США зарим нэгэ буулта хэхэ баатай болоо һэн. 1903 оной договор шэнээр хаража үзэгдэһэн байгаа. Панам арадые илангаяа ехээр доромжолһон тэрэнэй зарим статьянууд, тусхайлбал, Панамада хамгаалалтын түхеэрэлтэнүүдые бариха ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые байлгаха гэһэн США-гэй эрхэнь 1936 ондо баталагдаһан американо-панамска договороор болюулагдаһан байна. Хожомоо (1955 ондо) Панама болон США-гэй хоорондо Панамска канал тухай шэнэ договор баталагдаһан байха юм. Тэрэ договорой ёһоор США-гэй жэл бүриин түлөөһэн 1930 мянган доллар болотороо нэмээгдэһэн байна. Тиихэтээ хамта Панамай республикын ба каналай зонын хоорондо худалдаа наймаа эрхилхэ талаар, каналай зонодо хүдэлмэрилжэ байһан панамайхидта ажалай түлөөһэ үгэхэ, тэдээгээр налог түлүүлхэ, тэдэниие санитарнаар хангаха болон бусад асуудалаар США мүн лэ элдэб янзын буулта хэһэн байха юм.

Иимэ буултануудые хэһэншье һаа, Панамска каналай зонодошье, мүн Панамай республика доторшье США эзэрхэг булюу байдалтай байһан зандаа. 16 километр үргэнтэй Панамска каналай зоноор хоёр хуби болгогдожо искусственнаар хубаарилагдаһан республика дотор экономикые хүгжөөлгэдэ ба зам харилсаанда тон ехэ бэрхэшээл тохёолдоно. Республикынгаа хойто ба урда хубиин хоорондохи харгы замые һайжаруулха аргатай болохын тула Панама хадаа канал дээгүүр хүүргэ бариха зүбшөөл һаяхан США-һаа эрихэ баатай болоо. Панамска каналһаа ороһон бүхы олзые США-да байдаг компани абана. Панамска каналай зонодо байдаг американска губернатор тус каналай компаниин президент юм. США каналай зонодо далайн-сэрэгэй, авиационно олон база байгууланхай. Эндэ мүн американска сэрэгэй ехэ гарнизон байдаг.

Панамска канал бүхы оронуудай суднануудай ябахын тула, мүн тэрэниие ашаглаһанайнгаа түлөө түлөөһэнэй талаар илгабаригүй байхаар нээгдэнхэй гэжэ США болон Великобританиин хоорондохи договор соо хараалагдаһан байха юм. Байн байтараа канал океануудай хоорондохи шухалын шухала уһан зам болоһон байна. Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй удхашанар илангаяа ехэ болоо. Хэрбээ Панамска каналаар ашаа шэрэлгын эрьесэ 1915 ондо 5 миллион шахуу тонно байгаа һаа, 1938 ондо 28 миллион тонно болотороо, тиихэдэ һүүлэй үедэ жэлдээ 35—40 миллион тонно болотороо ехэ болоһон байна. Каналаар ашаа шэрэлгын эрьесэдэ США-гэй ашаан 1/2 хубиинь, Латинска Америкын ашаан 1/5 хубииень эзэлнэ.

Панамска ба Суэцкэ каналнуудай байдалда адли юумэн олон гэжэ дээрэ хэлэгдэһэнһээ эли болоно бшуу. Тиимэһээ Суэцкэ каналые Египедэй мэдэлдээ абаһан байдалда Панамай олониитэ зоной анхаралаа тон ехээр хандуулһаниинь гайхалтай бэшэ болоно. Панамска каналые өөрын мэдэлдэ абаха гэһэн эрилтэ орон дотор үргэдэжэ байна гэжэ мексиканска «Эль эксельсиор» газетэ мэдээсэнэ.

Тэрээнтэй хамта Панама болон Панамска канал тушаа США-гэй ябуулдаг политикада дураа гутаха ушар панамайхидай дунда олон боложо байна. Жэшээнь, Суэцкэ канал тухай асуудалаар Лондонско конференциин боложо дүүрэһэнэй һүүлээр США-гэй гүрэнэй секретарь Даллесай хэһэн мэдүүлгэ панамайхидай дура ехээр гутаагаа. Каналай зоно Панамай газар мүн гэжэ панамска тусхайта ажал-ябуулагшадай хэлэдэгые Даллес тоонгүйгөөр, Панамска каналай зоно имагтал Холбоото Штадуудай мэдэлэй юм гэжэ августын һүүл багаар пресс-конференци дээрэ мэдүүлһэн байха юм. США болбол уласхоорондын уһан зам—Панамска канал тушаа ондоо ямаршье оронуудта олгогдоогүй ехэ эрхэтэй гэжэ Даллес хэлэһэн байгаа.

Энээндэнь Панама тэрэ дары харюу үгөө. Панамай республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Альберто Бойд иигэжэ мэдүүлээ: «Каналай зоные мэдэхэ эрхэ Холбоото Штадуудта 1903 оной договороор олгогдоогүй байһандань ямаршье һэжэг байхагүй. Панамай хубилашагүй хараа бодол 1904 онһоо хойшо иимэ байгаа». Панамска канал «Холбоото Штадуудай национальна уһан зам юм» гэһэн Даллесай мэдүүлгэ тушаа Бойд иигэжэ тэмдэглэһэн байна: «Панамска канал Панамай газар дээрэ баригдаһан тула яабашье Холбоото Штадуудай национальна канал боложо шадахагүй».

США-гэй ба Панамай тусхайта түлөөлэгшэдэй хоорондо иимэ арсалдаан гарахал ёһоороо гараа. Панама хадаа бүхыдөө американска монополиһоо дулдыдаһан багахан орон гэжэ мэдээжэ. Тиимэ байбашье һаа, Панамай правительствын түлөөлэгшэд Панамска канал тушаа американска хараа бодолдо эсэргүү мэдүүлгэ хэнэ бшуу. Түбхын түрүүндэ национальна талаараа бэеэ даанхай байдалтай, гүрэнэй өөры... байхын түлөө эрмэлзэлг... оронууд дотор, тэрэ тоод... дотор арад зоной улам е... байһан ушарһаа иимэ юу... гээшэ.

Панамска канал тухай ... баримталдаг хараа бодо... гутаха ябадал Панама до... ехээр дэлгэржэ байна. ... оной договорой зарим эр... боото Штадуудай дүүргэ... һээ панам арадай дураа ... ехэдэжэ байна. Тусхайлба... оршондо хүдэлмэрилжэ ба... майхидые илгадаг ябада... гутаана: американецуудт... һөө бага түлөөһэн тэдэнэй ... лай түлөө үгтэнэ. Теэд ка... до хүдэлмэрилдэг США-... намай гражданинууд адл... ри хэхэдээ адли салин х... ёһотой гэжэ американо-па... говор соо хараалагдаһан ... Панамска каналые Пана... гүйсэд мэдэлдэ оруулхы... дэлөөн бүхы орон дотор ... байна.

«Дейли Уоркер» гэжэ а... газетэ һаяхан иигэжэ б... «Египедэй харуулһан жэ... гадаадын империалистну... һоруулагдаһан Латинска ... оронуудай интересүүдтэ ... ралдана... Латинска Амер... ска наридха дээрэхи ... «Суэцые» ондоо нюдөө... «Египедэй шадаһан юумэ... шадахабди» гэжэ ... Даллесай мүнөө хүлеэжэ... болохо».

Панамай хараа бодо... Америкын бүхы гүрэнүүд... тическа олониитын зү... гүйсэд талархал ба дэмж...

А. ПАВ...

Редактор Д. Л. ЛО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00879. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.